

Valiukenas M.
6140 So. Tripp Ave.
Chicago, IL 60629

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-593

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX DECEMBER - GRUODŽIO 29, 1994 Nr. 50

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Laimingų Naujųjų 1995-ųjų metų!

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Žiema Vilniuje

A. Sutkaus nuotr.

LIETUVA IR NATO

Antanas Dundzila

Šių metų straipsnius DIRVOJE baigsiu rašiniu apie Lietuvą tarptautinėje arenoje. Bus kalbama apie Šiaurės Atlanto Pakto organizaciją (lietuviškai sutrumpinimas turėtų skambėti ŠAPO, tačiau, kažkodėl nuo seno prigijo angliškojo pavadinimo – North Atlantic Treaty Organization su trumpinta išraiška NATO).

NATO gimė 1949 m., Europos vakarinėms valstybėms ir Amerikai (gaila, per vėlai!) įsitikinusi, kad sovietinė Rusija nenori laisvės ir taikos, bet visomis priemonėmis stengiasi pavergti dar neužgrobtą pasaulį. Dabar, sugriuvus (esminis klausimas: sugriuvus ar tik šiek tiek pasikeitus?) sovietinei rusų imperijai, vis kalbama, kokia turėtų būti buvusių okupuotų kraštų padėtis ir t.t.

Smagu matyti Lietuvos vardą pasaulinėje arenoje, ypač kai tie pasauliniai interesai sutampa su mums priimtinu ar net laukiamu pozicijumi į Lietuvos saugumo

reikalus. Šis straipsnis bus apie Lietuvą ir NATO.

Svarbu paminėti, kad NATO pradžioje buvusi grynai gynybinio pobūdžio karinė sąjunga, laikui bėgant, išsivystė į politinę, ekonominę ir net į kultūrinę organizaciją. NATO net studijoms stipendijas skirdavo. Šiuo metu NATO yra vienas iš Vakarų Europos vienijimosi branduolių.

NATO įtaka yra didelė, o pati organizacija kainuoja bilijonus dolerių. Tad ir NATO stebėtojų skaičius yra didelis. Štai, kreidiniame popieriuje, kas du mėnesiai yra leidžiamas iliustruotas, žurnalas, vardu "NATO's Sixteen Nations". Savo metrike jis skelbia esant nepriklausomų ekonominių, politinių ir karinių jėgų vertinimo leidiniu. Leidžiamas Briuselyje, jį galima užsiprenumeruoti už \$120 metams. Antrasis 1994 m. numeris yra skirtas iš sovietų grobuoniškos meškos išsilaisvinusiems kraštams – abecėlės tvarka pradedant Albanija ir

baigiant Uzbekistanu. Jų tarpe yra ir Lietuva.

Leidinyje Lietuvai teko du puslapiai su dviem spalvotom nuotraukom. Vienoje, spėčiau, nuo Trijų kryžių kalno, retai matoma, ryto saulės spindulių šildoma, beveik meniška Vilniaus nuotrauka. Antroje – J. E. (– taip ir parašyta), užsienio reikalų ministro Povilo Gylio portretas. Straipsnis yra neva tai jo parašytas, nors visi žino, kad biurokratams tokius straipsnius parašo padėjėjai.

"Lietuvos užsienio politika yra paremta supratimu, kad Europos saugumas yra nedalomas" – sakyčiau, gan tuščia frazė. Toliau, jau svarbesnis pareiškimas: "Lietuvos integracija į NATO bus evoliucinio pobūdžio. Pradžioje ji patenkins krašto saugumo reikalavimą, atitraukiant visas užsienio kraštų karines pajėgas iš Lietuvos teritorijos." Toliau: "...Lietuvos integravimą į Europos ir transatlantinę ekonomikos, politikos ir saugumo sturktūrą". Ši paskutinė frazė jau aiškesnė, konkreti, nors tiesa – nepasakoma, kaip tai bus atlikta.

Straipsnyje užsiminama

VILNIAUS ARKIVYSKUPO SVEIKINIMAS

Vilniaus Arkivyskupas Metropolitai Audrys Juozas Bačkis paskelbė Kalėdinį sveikinimą Lietuvos žmonėms. Jame, be kita ko, sakoma:

"Brangūs broliai ir sesės, sutikime Danguos Svetį atvirkstomis širdimis ir priimkime Jį į savo gyvenimus. Šią šventą Kalėdų dieną iš širdies padarykime ką nors gero kitiems. Mūsų gerumo paliesti, kiti ims širdimi atsilipti. Prisiminkime, kaip atsiliepė senelis Simeonas ir pranašė Ona, kurie iki gilių senatvės su ilgesiu laukė pažadėtojo išganytojo. Vos jų rankos palietė Dievo Kūdikį seneliai suprato, kad jie gy-

veno ne veltui, vargo ne veltui, tikėjo ne veltui, nes jie sutiko Tą, kuris įprasmino jų gyvenimą.

Mano nuoširdus kalėdinis linkėjimas tebus Jums visiems: sutikime Kristų – Mūsų Brolį ir mūsų Dievą. Neprasilenkime su Juo, bet nuoširdžiai priimkime Jį į savo gyvenimą, į savo šeimą, į mūsų Tautą. Šventės džiugės tepripildo mūsų širdis tikėjimu, kad gėris nugalės blogį, kad po žiemos ateis pavasaris, kad mūsų vargai ir sunkumai neamžini.

Šventė danguje! Šventė žemėje! Tebus šventė kiekvieno mūsų namuose ir širdyje!"

PASKELBTI ŠIŲ METŲ NACIONALINIŲ PREMIJŲ LAUREATAI

Visuomenei paskelbti 1994 metų Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatų vardai. Penkios šių metų Nacionalinės premijos paskirtos: poetui Sigitui Gedai už eilėraščių knygas "Septynių vasarų giesmės"

(1991 m.) ir "Babilono atstatymas" (1994 m.); Rainių kančios koplyčios – memorialo kūrėjams: architektams Jonui Virakui, Algirdui Žebrauskui, tapytojui Antanui Kmieliauskui, skulptoriui Remigijui Midvikiui, vitražistui Algiui Dovydeniui; dirigentui, valstybinio simfoninio orkestro meno vadovui Gintarui Rinkevičiui už 1990-1994 metų koncertines programas; skulptoriui Arūnui Sakalauskui ir architektui Ričardui Kristopaičiui už paminklą Antanui Baranauskui Anykščiuose (1993 m.); teatro režisieriui, Vilniaus Mažosios teatro vadovui Rimui Tuminui už 1990-1994 metais režisuotus spektaklius: A. Čechovo "Vyšnių sodą", B. Brechto "Galilėjų", G. Kanovičiaus "Nusišypsok mums, Viešpatie".

ELTA

kas, tačiau Lietuvai yra naudingas. Tik gaila, kad vis nepajėgiama tinkamai išrūšiuoti istorinių įvykių datas, kad tarptautiniuose forumuose Lietuvos interesai išduodami "kontroliuotos teritorijos" terminologija.

Ne sykį esu teigęs: Lietuvai reikia dar vieno tarptautinio pripažinimo. Reikia pripažinti: Lietuva buvo ir vokiečių ir rusų okupuota. Gal 1995 toks pripažinimas į mūsų sterblę iš kur nors įkris? – Duok, Dieve!

(1994-XII-19)

Girdėta iš Vilniaus

• **PATVIRTINTAS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO PIRMINKAS.** Gruodžio 20 dieną Seimas priėmė nutarimą, kuriuo, atsižvelgdamas į Respublikos Prezidento teikimą, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininku paskyrė Praną Kūrį. Už šį nutarimą balsavo 67 Seimo nariai. Prieš balsavusių ir susilaikiusių nebuvo.

Seimo dešinioji opozicija balsavime nedalyvavo. Ji prašė slaptos balsavimo, tačiau Seimo dauguma šiam pasiūlymui nepritarė. Socialdemokratai balsavo už P. Kūrio kandidatūrą.

Pranui Kūriui – 56 metai. 1961 m. baigęs Vilniaus universiteto teisės fakultetą, jis dirbo jame dėstytoju, docentu, dekanu. 1967-1968 metais Pranas Kūris stažavosi Paryžiaus universiteto Aukštųjų tarptautinių studijų institute. Nuo 1977 iki 1990 metų buvo Lietuvos TSR teisingumo ministras, 1990-1991 metais – Lietuvos Respublikos teisingumo ministras. Nuo 1992 metų iki šių metų rudens Pranas Kūris – Lietuvos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Belgijoje, Liuksemburge ir Olandijoje.

Profesorius Pranas Kūris yra Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas. Jis taip pat išrinktas Europos žmogaus teisių teismo teisėju. Šiose pareigose Pranas Kūris pasilieka ir paskyrus jį Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininku.

• **PASKIRTAS RESPUBLIKOS GENERALINIS PROKURORAS.** Seimas paskyrė Lietuvos Generaliniu Prokuroru Vladą Nikitiną. Posėdyje dalyvavo 120 Seimo narių. Už Vlado Nikitino kandidatūrą balsavo 73 Seimo nariai, prieš – 1, susilaikė – 5.

Balsuojama buvo atvirai. Seimo dešiniųjų frakcijų nariai, reikalavę, kad balsavimas būtų slaptas, atvirame balsavime nedalyvavo. Vladas Nikitinas gimė 1941 m. sausio 23 d. Molėtuose, rusas, nepartinis. Nuo 1962 iki 1965 metų atliko karinę tarnybą.

1965-1970 metais mokėsi Vilniaus universitete, Teisės fakultete. 1970 metais stažavo Vilniaus miesto 2-ajame teisme, o nuo tų pačių metų iki 1976 metų buvo Trakų rajono teismo teisėjas. 1976-1986 metais dirbo Lietuvos Respublikos Aukščiausiojo Teismo teisėju, o nuo tų pačių metų iki 1992 metų buvo Lietuvos Respublikos teisingumo ministro pavaduotojas.

Nuo 1992 metų yra Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas. 1994 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu paskirtas Vilniaus apygardos teismo pirmininku.

Atsakydamas į Seimo narių klausimus, Vladas Nikitinas pareiškė, kad jis nebūsiąs Prezidento ir LDDP "kišeninis prokuroras", dėl ko jam daugiausiai pretenzijų reiškė Seimo dešinioji opozicija. Vladas Nikitinas, sakė, jog pavaduotojus pasirinksiąs savo nuožiūra, pirmiausiai atsižvelgdamas į jų dalykines savybes, o ne į partijų at valdžios žmonių rekomendacijas.

• **LIETUVOS REAKCIJA Į RUSIJOS KARĄ ČEČENIJOJE.** Gruodžio 21 d. Seimas priėmė rezoliuciją dėl Lietuvos veiksmų tarptautinėse organizacijose. Joje sakoma:

"Ivykiai Kaukaze, kurių nauja kulminacija yra Rusijos kariniai veiksmai Čečėnijoje, kelia didelį susirūpinimą Lietuvos Respublikai. Lietuvos Seimas rekomenduoja Lietuvos užsienio reikalų ministerijai kreiptis į ESBO pagal jos Žmogishkojo matmens konferencijos dokumentą (Maskva, 1991 10 03) dėl itin šiurkštaus žmogaus teisių pažeidimo Rusijos Federacijoje ir jos kariuomenei dalyvaujant, ypač dėl veiksmų, kurių pasekmės yra tūkstančiai mirčių ir nauji pabėgėlių srautai. Seimas neabejoja, kad Lietuvos delegacija Europos Taryboje kels šiuos klausimus atitinkamuose komitetuose.

Lietuvos Seimas mano, kad ši problema turi būti svarstoma Jungtinių Tautų institucijose".

Seimo Pirmininkas Česlovas Juršėnas tą pačią dieną nusiuntė Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos prezidentui Migeliui Andželui Martinesui (Miguel Angel Martinez) tokio turinio telegramą:

"Išreiškdamas Lietuvos Respublikos Seimo ir jo delegacijos Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje gilų susirūpinimą žmogaus teisių pažeidimais ir kraujo liejimu Čečėnijoje, prašau Jūsų panaudoti visas galimybes, kad būtų sustabdyti karo veiksmai Rusijos Federacijos Kaukazo regione. Esu įsitikinęs, kad tai prisidėtų prie demokratijos įtvirtinimo Rusijoje, kuri siekia pilnateisės narystės Europos Taryboje".

• **VYRIAUSYBĖ ŽADA GERESNIUS NAUJUS METUS.** "Svarbiausia – kad šiais metais vyriausybei pavyko užtikrinti realių gyventojų pajamų didėjimą vien iš biudžeto gaunamų pajamų", Lietuvos radijo laidoje pareiškė Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius.

Pasak premjero, buvo atsisakyta ankstesnės politikos, kai tai buvo daroma per pinigų emisiją, dėl ko smarkiai padidėjo infliacija. Šiais metais infliacija Lietuvoje sudarys apie 42-43 proc., t.y. 28 kartus mažiau negu 1992 metais.

Premjeras pripažino, kad šiais metais realios gyventojų pajamos padidėjo tik 3 procentais. Praėjusiais metais jos padidėjo apie 12 procentų. Apie 3 proc. padidėjo ir reali pensija. Todėl formuojant ateinančių metų biudžetą, pirm-

Nauji vėjai

Abi didžiosios politinės partijos išsirinko savo vadovus Kongrese. Daugumos respublikonų "botagas" Senate bus sen. Trent Lott, kuris prižiūrės, kad jo partiečiai "teisingai" balsuotų, nepraleistų svarbių debatų ar balsavimų. Atstovų Rūmuose respublikonų vadas bus partijos "kontrakto su Amerika" koautorius Newt Gingrich, energingas, piktas demokratų priešininkas. Senate demokratų mažumos vadu išrinktas spaudai mažai žinomas Tom Daschle, o Atstovų Rūmuose mažumos vadas bus Richard Gephardt, dažnai minimas kaip prezidentinis kandidatas, tuo pačiu laikomas menku dabartinio prezidento Clintono rėmėju.

nybė buvo suteikta socialinėms reikmėms.

1995 metų biudžete švietimui, sveikatos ir socialinei apsaugai, rūpybai, kultūrai numatyta virš trijų milijardų litų, arba 53 proc. visų biudžeto išlaidų. Pensijoms, pašalpoms, gydymo ir profilaktikos išmokoms valstybiniame socialinio draugimo biudžete numatoma skirti daugiau kaip 2 milijardus litų, arba beveik 90 proc. viso socialinio draudimo biudžeto išlaidų. Tikimasi, kad ateinančiais metais realios gyventojų pajamos didės sparčiau, sėkmingiau bus sprendžiamos kitos socialinės problemos, sakė A. Šleževičius.

Vyriausybės vadovas taip pat pažymėjo, kad šiais metais pirmą kartą pastebima išlaidų maistui lyginamojo svorio šeimos biudžete mažėjimo tendenciją, kuri ateityje turėtų išsilaikyti.

"Nuo ateinančių metų sausio 1 dienos įsigalios nauja Lietuvos gyventojų pensinio aprūpinimo sistema, – sakė A. Šleževičius. – Galima vienareikšmiškai konstatuoti, kad pagal naujuosius pensijų įstatymus visų be išimties pensijų dydis nesumažės, o daugelis pensijų labai padidės. Tai pareikalaus papildomų lėšų, tačiau tai būtina, siekiant pensininkams užtikrinti geresnes gyvenimo sąlygas".

• **LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOJE YRA TRYLIKA UŽSIENIO NARIŲ.** Praėjusį savaitgalį Lietuvos mokslų akademijos visuotinio susirinkimo sesijoje išrinkta 11 naujų užsienio narių. Tarp jų – JAV gyvenantys tautosakininkas Jonas Balys, fizikai Petras Avižonis ir Arvydas Klieris, technikas Rimas Vaičaitis, Baltarusijos mokslų akademijos prezidentas biologas Leonidas Suščenja, latvių chemikas Janis Stradinis.

Prie trejus metus buvo išrinkti pirmieji 4 užsienio nariai antropologė Marija Gimbutienė, semiotikos pradininkas filosofas Algirdas Greimas, inžinierius Romualdas Viskanta ir skaičiavimo technikos specialistas, buvęs Vytauto Didžiojo universiteto rektorius Algirdas Avižienis.

Marija Gimbutienė ir Algirdas Greimas, deja, jau iškeiliavo Anapilin.

• **TAIKOS MISIJAI RENGISI JAU ANTRAS LIETUVOS KARIŲ BŪRYS.** Darbą Ruklos kariniame poligone netoli Kauno antradienį baigė grupė Danijos karo instruktorių. Dešimt dienų taikos palaikymo meno jie mokė Lietuvos karių būrį, kuris pakeis pirmuosius Lietuvos "Žyduosius šalmus" Kroatijoje.

Ruklos poligone kariai daugiausiai mokėsi taikos saugojimo teorijos, kaip ištverti psichologinę įtampą nuolat būnant "tarp dviejų ugnių". Kaip informavo Krašto apsaugos ministerijos sekretorius, atsakingas už karių dalyvavimą tarptautinėse operacijose pulkininkas Jonas Gečas, statyti apkasus, patruliuoti ir stebėti saugojamoje teritorijoje, gabenti svarbius ir pavojingus krovinius šis būrys nuo sausio 4 dienos bus mokomas jau Danijoje. Po mėnesio pratybų kariai vyks į dislokavimo vietą Skanjos miestelyje serbų provincijoje Krajinoje, kur pakeis 5 mėnesius Danijos bataliono sudėtyje tarnavusį pirmųjų Lietuvos "žydrųjų šalmų" būrį.

• **PRATĖSTA SEIMO RUDENS SESIJA.** Lietuvos Seimas priėmė nutarimą pratęsti Seimo penktąją sesiją iki 1995 metų vasario 24 dienos. Pirmasis eilinis pratęstosios sesijos posėdis paskirtas sausio 12 dieną.

Seimo rudens sesijos pagal Konstituciją prasideda rugsėjo 10 ir baigiasi gruodžio 23 dieną. Pavasario sesijų pradžia Konstitucijoje nustatyta kovo 11-oji, pabaiga – birželio 30-oji.

Tačiau visos iki šiol vykusios keturios Seimo sesijos buvo pratęstos. Penktoji – taip pat.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Nors šios pareigos Kongrese svarbios ir įtakingos, daug didesni pasikeitimai įvyko Baltuosiuose Rūmuose. Jų atstovė ryšiams su spauda ir televizija išeinanti iš tų pareigų. Pasitraukė ir izdo sekretorius Lloyd Bentsen. Kadangi abiejų partijų ginčai daugiausia liečia finansinius, ekonominius klausimus, izdo sekretoriaus vieta yra labai svarbi. Naujuoju izdo tvarkytoju paskirtas milijonierius ekonomistas Robert Rubin, ligšiolinis Valstybės Ekonominės Tarybos pirmininkas, buvęs kopirmininkas garsios finansinės Goldman Sachs firmos. Ta

firma 1992 m. jam mokėjusi nemažą algą, 26 mil. dol. metams. Jis esąs svarbiausias prezidento Clintono ekonominių reikalų patarėjas.

Paskutinėje savo kalboje į tautą prez. Clintonas kalbėjo apie mokečių sumažinimą vidurinei klasei. Jis minėjo planus mažinti federalinės vyriausybės išlaidas ir, apskritai, jo kalba skambėjo kaip respublikonų partijos rėmėjo kalba. Iš to daroma išvada, kad jam nebus sunku veikti su dabartinio respublikonų dominuojamo Kongreso vadais. Reikia laukti pajamų mokesčių mažinimo ir kitų balsuotojų viliojimo žingsnių, nes prezidento rinkimai bus vos už dviejų metų ir neoficiali rinkimų kampanija prasidės tuoj pat, sausio mėn.

TRUMPAI

• Rusijos kariuomenė užėmė Čečėnijos svarbesnius, strateginius taškus. Karo aviacija bombardavo sostinės Groznyj gynybos pozicijas. Dėl šių karo veiksmų pasigirdusius protestus Maskva atmeta kaip kišimąsi į rusų vidaus reikalus. Per Čečėniją eina svarbi rusų naftos linija.

• Šv. Kalėdų dvasios paskatintas, buvęs JAV prez. Jimmy Carter su žmona lankėsi Bosnijoje, kalbėjosi su Bosnijos serbų vadais. Svarbiausias serbų vadovas Radovan Karadžić pareiškė Carteriui, kad jis, gal būt dalyvaus taikos pasitarimuose, nes tarptautinė "Kontaktų grupė" pasiūlė šiek tiek skirtingą karo paliaubų planą.

• Budapešte vykusio Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencija nutarė pakeisti savo pavadinimą, vietoj žodžio "konferencija", įdėdama žodį "organizacija". Rusija griežtai pasisakė šiame suvažiavime prieš NATO grupės plėtimą į Europos rytus. Prez. Jelcinas savo kalboje net paminėjo, kad "šaltąjį karą" gali pakeisti "šaltoji taika". Gruodžio 5 d. prasidėjusiame suvažiavime dalyvavo net 53 valstybių vadai. Rusų delegacija sutiko, kad Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo organizacija atsiųstų į Armenijos ir Azerbaidžiano pasienį savo tarptautinę taikos priežiūros kariuomenę.

• Vatikanas paskelbė, jog ateinančiais metais gegužės 7 d. bus katalikų Bažnyčios maldos diena už jaunimo pašaukimą į kunigystę. Pasaulyje vis didėja jaunų kunigų stoka.

(Nukelta į 9 psl.)

(B.B) 000 – ELTA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119**THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER**
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KVIETIMAS GRĮŽTI, TIK TUŠTI ŽODŽIAI

Juozas Žygas

Ne tik mes esame nusivylę, bet ir mumis nusivylė. Prasidėjus atgimimo bangai, nekantriai laukėme, kuomet bus Nepriklausomybės paskelbimas. Manydami, kad po paskelbimo Lietuva apsisvalys! O tie, kurie prieš tankus rankų grandinėse stovėjo, galbūt tikėjo, kad tereikia tik Nepriklausomybės atstatymą paskelbti ir pasaulis pas juos skubės. Įvairiopa pagalba lėktuvais, geležinkeliais ir laivais plūs. Deja, taip neįvyko. Pirmieji Vakarų investuotojai, kurie atvyko pasidairyti ir su sąlygomis susipažinti, atrado daugybę kliūčių ir įstatymų painiavų. Kurių reikšmės net patys leidėjai nesuprato. Tad nei kapitalas, nei laukiama pagalba taip dosniai neplaukė.

Kuomet užsienių pagalba neskubėjo, tuomet dėmesys į užsienio lietuvių nukrypo. Nors mus ir nudžiūvusia šaka vadino, bet patys vadintojai žinojo, kad mes dar buvome žalia ir gajai šaka. Tik gal ne tiek gausūs ir, ne tiek turtingi, kaip jie mus įsivaizdavo. Iš pradžių jie mūsų bijojo, kad su dolerių maišukais urmu grįžę, neišpirktumėme Lietuvėlės. Manydami, kad Lietuvėlę galime į maišukus susidėti. Ką jie vargšai tuomet darytų, jeigu Lietuvėlės neturėtų? Tad pradėjo tvoromis apsitverti, kad kokia nelaimė neišiktų! Pirmiausiai įstatymus išleido, kad nuosavybę atgauti ar įsigyti, tik piliečiai tegali. Paskui, kad pilietybės neužtenka, bet reikia ir pastoviai Lietuvoje gyventi.

Kad kas nors ir tos kliūtis neperšoktų, tai prirašė daugybę paragrafų, gerai žinodami, kad mes su savimi archyvų išsivežti negalėjome. Tai ant savo kailio esu patyręs, tad žinau ką rašau. Prieš gerą pusmetį susigalvojau, kad gal reikėtų ir man Lietuvos pasą gauti. Nors pretenzijų į turtą neturiu, bet

nenorėčiau lankstytis ir vizos prašyti. Pirmiausiai reikėjo visokius popiergalius susirankioti. Su tais popieriais – tai buvo jau blogiau. Kuomet prasidėjo mobilizacijos, tai mano gimimo metai, visuomet buvo pirmoje eilėje. Kadangi tų visų mobilizacijų vengiau, tad turėjau įvairių fiktyvių dokumentų ir darbo pažymėjimų, su kuriais ir į Vokietiją išvažiavau. Tokie, žinoma, pilietybės atstatymui netinka. Kuomet prieš 40 m. priėmiau Amerikos pilietybę, tai vietoje gimimo metrikų užteko Vatikano delegatūros išduoto ir parašais patvirtinto, gimimo metrikų pakaitalo. O, kad buvau Lietuvos pilietis, tai Wiurzburgėje Lietuvių sąjungos 1945 m. išduoto pažymėjimo.

Tų visų dokumentų kopijas priėmė lietuvių kalboje. Vokiečių policijos išduotam pažymėjimui, taip pat vertimo nereikėjo. Bet kitaip yra su Lietuva! Lietuva – tai ne Amerika. Tvarka turi būti! Visų dokumentų, taip pat vokiškų ir angliškų vertimų kopijas, turėjo Lietuvos konsulas patvirtinti. Mano geriausias dokumentas iš Lietuvos, tai 1939 m. šaukimas karinei prievolei atlikti. Atrodytų, kad tai jau turėtų būti įrodymas, kad buvau Lietuvos pilietis ir Lietuvoje gyvenau. Sakė, kad reikalus tvarkant per New Yorke esantį Lietuvos konsulatą, reikalus užsitęstų apie pusę metų. Tad tvarkiau per bičiulį, kuris į Lietuvą dažnai vyksta ir turi ryšius aukštesnės sferose. Paminėjo, kad prie dokumentų reikėtų ir šimtinės, kadangi reikės kopijų iš Valstybės archyvo, ir, žinoma, už pastangas. Praėjus penkiems mėnesiams gavau iš Vilniaus – Vidaus reikalų ministerijos pranešimą, kad jiems reikia prieš gerą pusmetį susigalvojau, kad gal reikėtų ir man Lietuvos pasą gauti. Nors pretenzijų į turtą neturiu, bet

LIETUVA SENŲJŲ IR NAUJŲJŲ METŲ SANDŪROJE

Dr. Anicetas Bundonis

Užverčiame paskutiniuosius senųjų, 1994-tųjų, metų kalendoriaus lapus. Jau čia pat juntami Naujųjų, 1995-tųjų, artėjantys žingsniai. Turbūt kiekvienas iš mūsų, kažkaip nejučiomis, susimąstome, viliamės ir laukiame, kad turėtų įvykti kažkas tai naujo ir gero, kad to, kas praėjusiais metais mus neramino, daugiau nebus. To mes linkime vieni kitiems ir tuo pačiu lyg tai išpareigojame patys atsinaujinti, atsakyti visko, ką gyvenimas praėjusiais metais paneigė.

Esu beveik tikras, jog dauguma iš mūsų, o gal netgi ir kiekvienas, tokiomis susimąstymo akimirkomis savo mintyse vadiname ne tik šalia esančius artimuosius bei draugus, bet nukeliaujame ir į Lietuvą, kur kartu su tenyščiais tėvynainiais dalijamės jų rūpesčiais, nedatekliais, skriaudomis. Skaudu, tačiau per praėjusius metus žinios iš Tėvynės dažniausiai būdavo labai ir labai nelinksmos. 1994-tieji tebebuvo tolimosnio ekonominio nuosmūgio, nesuprantamos betvarkės ir žiaurumų, žmonių susipriešinimo, tarpusavio neapykantos tąsa.

Kažin ar verta šiandien, žengiant per Naujųjų metų slenkstį, ieškoti kaltininkų ir juos paeiliui vardinti. Tiesą pasakius, jų ieškoti net ir nereikia, juos žino visi. Neabejoju, jog ir jie patys tai supranta, tik, deja, vieni, įpratę į visus žiūrėti iš viršaus ir būdami per daug tampriai supančioti praeities, nepajėgia iš jos išsilaisvinti, o kiti, besivadovaujantys principu "po manęs nors ir tvanas", netgi

sąmoningai to nenori daryti. Suprantama, tai yra labai skaudu.

Betgi, antra vertus, manyčiau, jog nemaža kaltės dalis tenka ir kitiems, taip sakant, eiliniams šalies piliečiams. Vieniems, kad užsikrėtę nepasotinamu gobšumu, nesiškai tydami nei su pripažintais visuomenės bendravimo principais nei su moralės nuostatomis, nepaisydami valstybės įstatymų, galima sakyti, atvirai plėšikauja, vis labiau stumdami į neviltį likusiąją visuomenės dalį. Bet argi turime teisę prarasti viltį? Juk tas abuojumas, sakyčiau, visuotina žmonių depresija, taip ženkliai šiandien apėmusi Lietuvą, valstybės ateičiai taipogi gražių perspektyvų nežada.

Iš tikro neramias mintis kelia padėtis Lietuvos kaime. Čia susiduriame su ironiškiausiu gyvenimo paradoksu. Lietuvos kaimas, sunkiausiais carinės sprespaudos metais sugebėjęs išsaugoti gyvybingiausias lietuviybės jėgas, daugiausia savanorių pasiuntęs į Nepriklausomybės kovų frontus 1918 - 1920 metais, beveik ištisą dešimtmetį didvyriškai grumęsis prieš raudonąją terorą, išskentęs trėmimų siaubą, šiandien vėl paliktas likimo valiai. Ne, ne ryžtingai pradėta žemės reforma, kaip kad dažnai bandoma kaltinti, nualino kaimą. Tą padarė nevalyvi, sovietinėje sistemoje išugdyti "homo sovieticus" tipo valdininkai, sau į pagalbą pasitelkę sąžinę praradusius parankinius. Tragiškiausia, turbūt, yra tai, kad ir dabar dar, valdžiai begėdiškai skatinant,

tas pragaištingas darbas tęsiamas toliau. O juk per reformą žemę atgavę ūkininkai per tuos metus galėjo jau tvirtai ant kojų atsistoti. Štai konkretus pavyzdys. Šiemet, nežiūrint labai nepalankios vasaros, kaip praneša "Lietuvos aidas", Kelmės rajone individualūs ūkininkai surinko 1,5 - 2 kartus didesnę grūdų, bulvių bei pašarinių šakniavaisių derlių, negu kolchozinių tradicijų tęsėjos žemės ūkio bendrovės. Taigi, tereikėjo tik daugiau valstybės dėmesio, kad ūkininkai turėtų kur savo išaugintas gėrybes parduoti, kad jiems, kaip ir pridera, laiku ir tinkamai būtų atsilyginta. Deja, tie nuo aušros ligi sutemų plušantys ir poilsio nežinantys žmonės prisimenami tik tada, kai rinkimuose reikia balsų.

Ir kaip čia neprisiminti tų, dar taip netolimos praeities dienų, kada žymiai grėsmingesnėse sąlygose, tvirtai susiėmę rankomis stovėjome Baltijos kelyje, gyvomis barikadomis juosėme televizijos bokštą bei parlamento rūmus, šimtais tūkstančių balsų Vingio parke skandavome, kad viską ištversime. Betgi, deja, to ryžto teužteko tik labai trumpam. Vos susidūrę su pirmaisiais sunkumais, subliuškome ir duoto žodžio netęsėjome. Skaudžiausia, kad žodį sulaužėme akivaizdoje šimtų tūkstančių partizanų bei tremtinių aukų, akivaizdoje dar taip neseniai savo gyvybes už Lietuvos laisvę paaukojusiu didvyrių. Ar ateities kartos nekaltins už tai?

Nebuvo nepriekaištingai giedra ir tarptautinė Lietuvos padangė. Jeigu ir švystelėdavo retkarčiais pragiedrulys

(Nukelta į 4 psl.)

LDDP SUSIRŪPINUSI DĖL ATEITIES

Praėjusį savaitgalį Lietuvos demokratinė partija surengė Lietuvos komunistų partijos atsiskyrimo nuo Maskvos SSKP penktųjų metų minėjimą. Jis vyko Vilniaus operos ir baleto teatro rūmuose, kuriuose 1989 metų gruodžio pabaigoje vyko Lietuvos komunistų partijos (LKP) suvažiavimas, paskelbęs, jog LKP išeina iš SSKP.

Tuo metu LKP buvo apie 200 tūkstančių narių. Jai vadovavo Algirdas Brazauskas, vienas populiariausių to meto Lietuvos politikų. Atkalbėti Lietuvos komunistus nuo primto sprendimo į Vilnių trims dienoms buvo atskridęs SSKP generalinis sekretorius Michailas Gorbačiovas, kuris viešai pripažino, kad LKP

atsiskyrimas gali baigtis Lietuvos išėjimu iš SSSR. Atkalbėti jam, kaip žinia, nepavyko, o po trijų mėnesių naujai išrinkta Aukščiausioji Taryba paskelbė nepriklausomybės atkūrimo aktą.

Per metus LKP visiškai subyrėjo, joje liko apie 15 tūkstančių narių, kurie persiorganizavo į Lietuvos demokratine partiją. Tačiau užpernai rudenį LKP laimėjo Seimo rinkimus, o jos lyderis Algirdas Brazauskas tapo Respublikos Prezidentu. Po to jį LDDP pirmininko poste pakeitė ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius.

Pranešimą minėjime padaręs Adolfas Šleževičius ir jame kalbėjęs Algirdas Brazauskas teigė, kad Lietuvos

komunistų atsiskyrimas nuo Maskvos buvo pirmas realus žingsnis kelyje į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą.

LDDP šiuo metu yra antroji po Lietuvos konservatorių pagal narių skaičių politinė partija šalyje (atitinkamai 20 ir 15 tūkstančių). Tačiau jos viduje vis labiau didėja prieštaravimai. Iš LDDP frakcijos Seime jau išėjo keturi nariai. Šiomis dienomis apie tokį ketinimą pareiškė Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Algis Gričius. Jeigu taip atsitiks, LDDP neteks Seime absoliučios daugumos. Partijoje vis labiau reiškiamas susirūpinimas dėl kitų metų pavasarį įvyksiančių savivaldybių tarybų rinkimų. Jos lyderiai atvirai pripažįsta, kad rinkimus laimėti nepavyks.

ELTA

IMPERIALISTINIŲ AMBICIJŲ SŪKURYS KAUKAZE

I įvykius Čėčėnijoje šiomis dienomis nukreiptas viso pasaulio dėmesys, tačiau su šia išdidžia tauta vykstantis susidorojimas Lietuvai yra dvigubai reikšmingas. Po nepriklausomybės atstatymo beveik pusantų metų trukusi dramatiška Lietuvos kova už laisvę, abejinga Vakarų reakcija, Kremliaus noras bet kokia kaina išlaikyti buvusios SSRS vientisumą – visa ši nesenai įgyta patirtis neleidžia abejingai stebėti tragedijos Kaukaze, kur įvykiai įgavo žymiai grėsmingesnį mąstą. Tai kas vyksta Čėčėnijoje Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms turi ypatingos svarbos ir dėl dar vienos priežasties. Niekas negali garantuoti, kad "Įvedus tvarką" Kaukaze, panašios priemonės nebus imtos taikyti ir "artimojo užsienio" valstybėse, ypač, jeigu ten, Rusijos nuomone, bus pažeidžiamos žmogaus teisės ar iškils problemų su kariniu tranzitu.

Vertinant padėtį Čėčėnijoje, keblioje situacijoje atsidūrė Lietuvos valdžia. Tiesą sakant, ir anomis įsimintinomis Lietuvai sausio dienomis šiuo metu valdžios viršūnėje sėdintys politikai nedemonstravo tvirtos apsisprendimo. Ir dabar, nežiūrint, kad Čėčėnijos vadovai, prašydami pagalbos, jau kelis kartus kreipėsi į Lietuvos

Seimą, Vyriausybę, Prezidentą, Lietuvos vadovų reakcija į Rusijos kariuomenės veiksmus Čėčėnijoje, žmonių aukas yra santūri. Prezidentas A. Brazauskas, pabrėždamas Lietuvos pozicijos atitikimą daugelio Vakarų valstybių nuostatoms, laikosi nuomonės, kad įvykiai Čėčėnijoje yra Rusijos vidaus reikalas. Savo abejingumą bandoma pridengti tuo, kad dar 1991 metų liepą pasirašytoje Lietuvos – Rusijos sutartyje pripažintas šalių teritorinis vientisumas, sakoma, kad ir anksčiau valdęs Sąjūdis neskubėjo pripažinti Čėčėnijos nepriklausomybės. Toks valdančiosios partijos elgesys visiškai suprantamas – Rusija nedviprasmiškai davė suprasti, kad į aktyvesnius Lietuvos žingsnius bus reaguojama labai griežtai – bet koks Čėčėnijos suveriniteto pripažinimas gali iššaukti diplomatinių santykių nutraukimą, jau nekalbant apie dujas ir naftą, kurių alternatyvių tiekimo šaltinių Lietuva vis dar neturi. Todėl Seime visais įmanomais būdais slopinamos opozicijos pastangos siekti aktyvesnės politikos tarptautinėse organizacijose ar atliekant tarpininkavimo misijas. Nepaisant to, opozicijos pastangomis, nors ir gerokai sušvelninęs, Seimas vis tik jau yra priėmęs dvi rezoliucijas ir nutarimą Čėčė-

nijos klausimu.

Nutarime išreikštas gilus Lietuvos Seimo susirūpinimas tebesitęsiančiu konfliktu, žmonių aukomis, konfliktuojančios pusės kviečiamos problemas spręsti tik taikiomis priemonėmis, pasisakoma už žmogaus ir tautų teisių garantavimą bei siūloma Lietuvos Seimo geros valios misija, kuri galėtų pasitarnauti taikiam konfliktui sureguliuvimui.

Rezoliucijoje "Dėl Lietuvos veiksmų tarptautinėse organizacijose" Seimas rekomendavo Lietuvos užsienio reikalų ministerijai kreiptis į ESBO dėl itin šiurkštaus žmogaus teisių pažeidimo Rusijos Federacijoje bei veiksmų, kurių pasekmės yra tūkstančiai mirčių ir nauji pabėgėlių srautai. Taip pat išreikšta nuomonė, kad Lietuvos delegacija turėtų kelti šiuos klausimus Europos Taryboje bei Jungtinėse Tautose. Seimo pirmininkas Č. Jursėnas nusiuntė telegramą Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos prezidentui M.A. Martinezui, kurioje išreiškiamas susirūpinimas žmogaus teisių pažeidimais bei kraujo liejimu Čėčėnijoje ir prašoma panaudoti visas galimybes, kad būtų sustabdyti karo veiksmai Rusijos Federacijos Kaukazo regione.

Labai aktyviai prie konflikto Čėčėnijoje taikaus sureguliuavimo bando prisidėti įvairios opozicinės politinės jėgos. Iš Seime atstovaujamų partijų kol kas tik R. Ozolo vadovaujama Centro sąjunga ir Tautininkų sąjunga paragino Lietuvos vadovybę nedelsiant pripažinti Čėčėnijos Respublikos Iške-

rija nepriklausomybę. 29 Seimo nariai kreipėsi į pasaulio valstybių parlamentus dėl Čėčėnijos valstybės de facto pripažinimo. Du Seimo nariai – R. Ozolas ir krikščionis demokratas A. Patackas jau tarpininkavo išlaisvinant pirmuosius rusų belaisvius Grozne. Iš įvairių Seimo frakcijų atstovų sudaryta Geros valios misija, kuri, kaip tikimasi, galėtų tarpininkauti pasitarimuose tarp Maskvos ir Grozno. Telegramą Rusijos Federacijos prezidentui B. Jelcinui nusiuntė TS (LK) pirmininkas V. Landsbergis. Jis pasiūlė Rusijos – Čėčėnijos problemą spręsti derybų keliu suteikiant Čėčėnijos Respublikai NVS narės statusą.

Vertindamas įvykius šioje Kaukazo valstybėje V. Landsbergis sakė, kad šis kolonijinis karas brandina naują Rusijos apsisprendimą – arba brutalios karinės diktatūros, arba demokratinių parlamentinių sprendimų pusėn. Jis pažymėjo, kad Čėčėnijos kova dėl tautos teisių bei valstybingumo išryškino iš XVIII-XIX amžių paveldėtą Rusijos dekolonizavimo problemą, kurios sprendimo jai pavyko išvengti po abiejų pasaulinių karų. Šių naujausių Rusijoje pasireiškiančių tendencijų šviesoje V. Landsbergis mato ir Lietuvai persamą karinio tranzito sutartį. "Dabar, kai Rusija kelia vis daugiau abejonių kaip demokratinė ir taikingai bendradarbiaujanti šalis, Lietuvos vadovai vėl nori kariškai aptarnauti šią šalį sutarties pavidalu", – sakė V. Landsbergis kalbėdamas apie pastaruoju metu atsinaujinu-

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvą aukoję:

Dovydenas L., Lenox	10.00
Čėsna K., Worcester	25.00
Dačys A., Norwood	20.00
Januškevičius J., Centerville ..	10.00
Vencus J., Coventry	10.00
Juodaitis M., Norwalk	10.00
Birutis S., Wayne	20.00
Bliudnikas S., Rochester	5.00
DR. Kasaitis D., Baltimore ...	30.00
Vodopalis J., Fairfax S.	10.00
Tamulionis B.J. Surfside ...	20.00
Rakauskas A., St. Pete.	10.00
Stasiūnas A., St. Pete.	10.00
Dučmanas Z., Wickliffe	10.00
Švarcas J., Lighthouse	20.00
Kezenius S., Willowick	10.00
Jokubaitis V., Euclid	10.00
Balanda E.&V., Clev.	5.00
Mikoliūnas A., Cleveland ..	10.00
Mackus A., Cleveland	10.00
Klimaitis F., Cleveland	20.00
Rev. Urbonas I., Gary	10.00
Bačinskas V.E., Oak Park ..	10.00
Dirda P., Oak Park	10.00
Geležius J., Hickory H.	25.00
Mačernis P., Chicago	20.00
Grauzinis J., Chicago	25.00
Jakubonis S., Chicago	20.00
Juodvalkis A., Chicago	20.00
Krikštopaitis Br., Chicago ..	10.00
Lapinskas J., Orland Pk.	5.00
Rudokas S., Chicago	20.00
Valiukėnas Š., Springfield .	25.00
Aras B., Los Angeles	20.00
Jakonis V., Canada	10.00
Kazilis A., Canada	10.00
Garbauskas L., Canada ..	20.00
Satkus V., Canada	5.00
Plioplys A., Canada	10.00
Balsys J., Lakeline V.	10.00
Čėsna A., Wickliffe	5.00
Polikaitis C., Midlothian ...	10.00
Trečiokas V.A., Wethersfld ..	20.00
Žemaitis G., Cleveland	10.00
Kuras A., Oak Park	20.00
A.L.T. Sąjungos St. Pete. ...	50.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

sius Premjero ir Prezidento pažadus būtinai pasirašyti karinio tranzito sutartį su Rusija. Profesoriaus nuomone, jei Rusijos karinis tranzitas Lietuvoje bus įteisintas, tai visada turėsime virš mūsų galvų kabantį nesklaidumą, spaudimą, provokacijų pavojų.

— er —

LIETUVA SENŲJŲ IR NAUJŲJŲ METŲ SANDŪROJE

(atkelta iš 3 psl.)

vakarų pusėje, tai rytai visą laiką buvo tamsiai apsiniaukę. Nuolatiniais gana atsakingų asmenų grąšinimais, oficialių pareigūnų šmeižtais tarptautinėse organizacijose, tiesioginiu ekonominiu šantažu buvęs "vyresnysis brolis" stengėsi ir tebesistengia priversti Lietuvą paklusti jo norams. Liūdniausia, kad tokioje situacijoje mūsų valstybės vyrai tesugebėjo vykdyti visiškai bestuburę arba klupančiųjų ant kelių politiką. Kartais, pasiklausius tų vyrų kalbų, atrodydavo, tarsi jiems to "brolio" reikalai daugiau rūpėtų negu Lietuvos.

Betgi ne veltui sakoma, jog "nėra to blogo, kas neišeitų į gerą". Pasirodo, kad dar nesame visai praradę budrumo jausmo ir toje šaly gaubiančioje niūrumoje vėl blykstelėjo vilties kibirkštelė suvienyti pastangas. Taip tvirtinti, visų pirma, leidžia opozicinių partijų bendras pareiškimas prieš ruošiamą sutartį dėl Rusijos tranzito

per Lietuvą, o antra, kas atrodo dar net įtikinamiau, tai gausybė parašų, palaikančių opozicijos paskelbtą pareiškimą dėl grėsmės Lietuvai. Spaudos duomenimis, jau surinkta daugiau šimto tūkstančių parašų, kurie ir toliau dar vis tebeplaukia. Ar tik ne tai paskutiniu momentu ir privertė atgal pastatyti lemiamam žingsniui žengti pakeltą koją. Žinoma, tai nėra Baltijos kelias, bet šiuo metu galima ir takeliu pasidžiaugti.

Taip atrodė praėjusieji metai, žvelgiant į juos jau iš perspektyvos. O ką žada Naujieji - ateinantys 1995-tieji? Sunku pasakyti, bet tikėjime jog jie bus tikrai geresni. Manychiau, jog turime ne taip sau, paviršutiniškai, bet labai tvirtai tuo tikėti. Tik tada visi siekia įgauna realybės prasmę, kada įsisąmoninama, jog einama teisingu keliu, iš kurio pasukti į šalį nevalia.

Tad sėkmės visiems ateinančiais, 1995-taisiais, metais!

AR ATGAUSIME PAVOGTĄ KARALIŠKĄJĄ VYTAUTO DIDŽIOJO KARŪNĄ?

Lucko suvažiavime 1429 metais, Vokietijos imperatorių Zigmantas pažadėjo Vytautui Didžiajam atsiųsti karaliaus karūną, taip pat Vytauto žmonai Julijonai karalienės karūną.

Vytautas karūnavimui pasirinko 1430 metų rugsėjo 4 dieną. Lenkijos karaliui (lietuviui) Jogailai grįžus į Lenkiją, lenkų didikai, ypač vyskupas Zbignevas Olesnickis nesutiko, kad Vytautas būtų karūnuotas Lietuvos karaliumi.

Lenkai pasiuntė savo kariuomenės dalinius sulaukyti iš Vokietijos į Lietuvą siunčiamas Vytautui ir jo žmonai karališkas karūnas. Pasiuntinius ir palydovus vykusius su karūnomis, lenkai sulaukė, karūnas atėmė.

Tada Vytautas žadėjo karūnas pagaminti Vilniuje, o imperatorių Zigmantas ki-

tais keliais atsiųstų kilminguosius raštus. Vytauto ir jo žmonos karūnavimas turėjo įvykti 1430 metų lapkričio 8 d. Lietuvos priešams lenkams tas irgi nepatiko, nes Lietuva būtų atskira karalija, didesnė ir galingesnė už Lenkiją.

Tačiau, Vytautui Didžiajam bejojant jis nukritęs nuo arklio, ir jis netrukus, 1430 spalio 27, mirė. Tikroji mirties priežastis nežinoma. Yra tvirtinančių, kad Vytautas buvęs nuuodytas. (Constantine R. Jurgėla, History of the Lithuanian Nation, p. 179, New York, 1948).

Didžiąją Lietuvos valstybę mūsų tautos priešai stengėsi sunaikinti. "Norbutas sako Vytautą turėjus tris žmonas ir keturis vaikus: vieną dukterį Sofiją, gimusią iš tariamos jo žmonos Marijos-Oprasijos, arba Marijos –

Praksėdos, antrą dukterį Raką ir du sūnų, Joną ir Jurgį, gimusius iš Onos, vokiečių nuuodytus Karaliaučiuje". ("Praeitis" II tomas, red. Augustinas Janulaitis, Kaunas, 1933. Perspausdino "Lietuvių Tautos Praeitis" IV t., knyga 3/4, p. 132, Igno Jonyno straipsnis, Chicago, 1980).

Lietuvai reikia stengtis atgauti Lenkijos pavogtas Vytauto Didžiojo ir Jo žmonos Julijonos karališkas karūnas, kurios laikomos Krokuvoje muziejuje. Karališkos karūnos nuotrauką spausdinau Leidinyje "Dniepro upė ir aplinka nuo prieš-kristinių laikų", p. 229, kurį išleido "Raštija" Vilniuje 1991 m., (spausdinta Klaipėdoje).

Laikas Vytautui Didžiajam grąžinti ne tik karališkąją karūną, bet ir karaliaus vardą. Gediminas ir kai kurie kiti Lietuvos valdovai vadinosi ir buvo vadinami karaliais.

Algirdas Gustaitis

TEMIDĖS AKIBROKŠTAI

Š.m. spalio 27 d. 41-jame Dirvos numeryje, rašėme apie teismo procesą, kuriame buvo nagrinėjamas buvusio stribo J. Poderio ieškinys dėl jo garbės ir orumo įžeidimo laikraščiui "Tremtinys".

Lapkričio mėn. 32-jame "Tremtinio" numeryje buvo paskelbtas teismo reikalautas paneigimas, o taip pat kai kurie papildomi liudininkų parodymai teisme.

Šią medžiagą žemiau talpiname Dirvoje. Iš tikro, kaip sakoma: "Būtų galima juoktis, jeigu nebūtų graudu..."

ESAME TEISMO PRIVERSTI PASKELBTI

Lapkričio 14 d. gavome raštą:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija Teismo antstolių kontora Ipareigojimas

Remiantis Kauno m. apyl. teismo 1994 07 19 d. sprendimu Nr.2-1809/94, laikraščio "Tremtinys" redakcija ipareigota iki š.m. 11.28 d. paneigti laikraščiuose "Tremtinys" 1989 m. liepos mėn. Nr. 11-str. "Kelyje į nepriklausomybę", 1989 m. rugsėjo mėn. str. "Renkami nusikaltėlių duomenys", 1989 m. rugsėjo mėn. – str. "Puola stribai" paskelbtas tikrovės neatitinkančias, žeminančias ieškovo Juozo Poderio garbę ir orumą žinias: str. "Kelyje į nepriklausomybę" – kad plėšikavę Garliavos apylinkėse Juozas Poderis ir kad "vienas iš jų, prisiminė liudytojai, gyrėsi su bendrais išžaginę ir užsmaugę Digrių kaimo mergaites Navickaitę ir Požeraite"; straipsnyje "Renka-

mi nusikaltėlių duomenys" – kad Poderis "po sribavimo dirbdamas milicininku, gaudydavo automašinas, vežančias į kairę (vogtas) statybines medžiagas ir liepdavo jas iškrauti prie savo statybų, todėl dabar jau ieško namo pirkėjų"; ir straipsnyje "Puola stribai" – kad Poderis kartą atvykęs su keletu vyrų į sodybą kankino jį ir žmoną. Svečiams išėjus, šeimnininkai pasigedo įv. vertingų daiktų ir kiaulienos skerdienos. Vėliau J. Poderis šį žmogų suspardė, uždarytą stribų daboklėje.

Įvykdžius teismo sprendimą, apie rezultatus praneškite ieškovui ir Kauno antstolių kontorai.

Teismo antstolis (parašas)
(Dokumento kalba netaisyta)

Atsiprašome, J. Poderi, kad per "Tremtinį" praradęs garbę ir orumą, turėjote taip ilgai laukti šios kompensacijos.

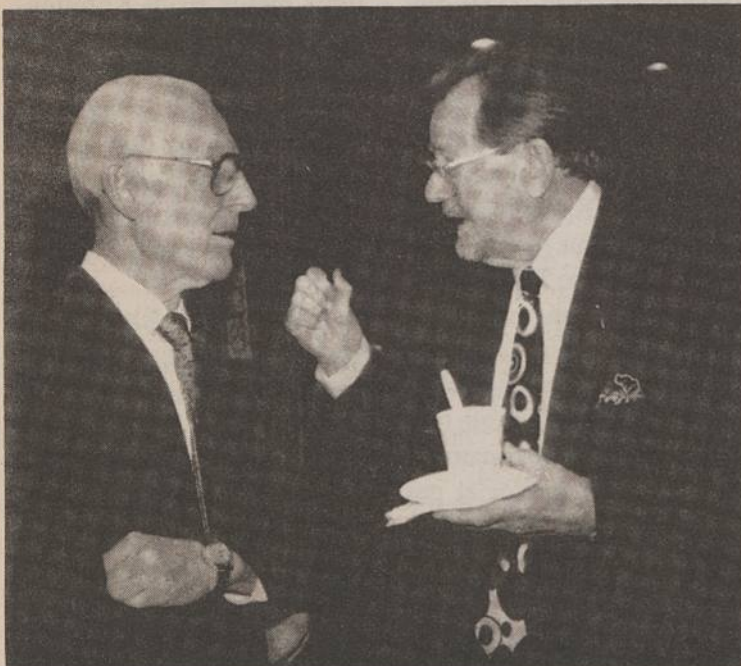
Paneigiame visus jūsų ieškinyje pateiktus ir teismo cituojamus sakinius.

"Tremtinio" redakcija

PRISTATYTA NAUJA KNYGA - "TAUTOS SUKILIMAS 1941"

Chicagoje gyvenantis visuomenininkas, įvairių lietuviškų organizacijų veikėjas Pilypas Narutis, išleido naują knygą – "Tautos sukilimas 1941", kuri buvo pristatyta Chicagos lietuviams Jaunimo

Centro kavinėje gruodžio 2 d. įvykusios vakaronės metu. Apie šią prisiminimų knygą, liečiančią 1941 m. lietuvių tautos pasipriešinimą komunistams, kuomet vokiečių kariuomenė pradėjo žygiuoti į

Pilypas Narutis, knygos "Tautos sukilimas 1941" autorius, per šios knygos pristatymo vakaronę Chicagos Jaunimo centro kavinėje. Dešinėje žurnalistas Vytautas Kasniūnas. Ed.Šulaičio nuotr.

Į teismą kreipėsi buvęs Garliavos stribas Juozas Poderis, kad būtų paneigtos žinios, paskelbtos 1989 m. "Tremtinio" 11, 13 ir 14 numeriuose ir kad jam būtų atlyginta 300 minimalių atlyginimų bei priteistos išlaidos advokatui už teisinį patarnavimą.

Kauno m. apylinkės teismas 1994 07 19 išnagrinėjo bylą ir "Tremtinį" ipareigojo paneigti žinias apie veiksmus, kuriuos vykdė J. Poderis.

Ieškovas reikalavo paneigti: "Juozas Poderis, plėšikavęs Garliavos apylinkėse ir kad "vienas iš jų, prisimena liudytojai, gyrėsi su bendrais išžaginę ir užsmaugę kaimo mergaites Navickaitę ir Požeraite".

Teismas patenkino šią ieškinio dalį, nors nukentėjusieji bendrapavardžiai Jonas Poderis, Kazys Poderis teigė, kad ginkluota gauja mušė namuose jų tėvą, parišę už kaklo tempė, pririšę prie vežimo, suspardė juos bei kitus vaikus ir seserį, kuri turėjo kreiptis net į gydytoją. Vadovavo ir mušė pats Juozas Poderis. Jo vadovaujamai ginkluotai gaujai išvykus, nukentėjusioji pasigedo kiaulės skerdienos. Kitą kartą išnešė lašinių. Ar tai ne kas kita kaip plėšimas, kurį vykdė ieškovo J. Poderio vadovaujama gauja?

V. Urbonavičius paliudijo, kad jam matant ieškovas mušė su durtuvu ("šampalu") brolių ir po to kartu su ginkluota gauja išnešė kišeninį laikrodį, medžioklinį šautuvą, žiūronus.

Nukentėjusioji J. Žemaitienė liudijo, kad ieškovas Juozas Poderis plėšikavo jų šeimoje. Nukentėjęs A. Jakučionis teigė, kad ginkluota gauja, kurioje buvo ieškovas J. Poderis, išplėšė jų bičių avilius ir, grasindami ginklais, išnešė mėsą.

Nukentėjęs K. Poderis liudijo, kad bendrapavardis

NUKENTĖJUSIEJI PALIUDIJO

ieškovas J. Poderis jį, mažametį vaiką, žiauriai kankino, norėdamas sužinoti, kas gamina naminę.

P. Pečiulaitis paliudijo, kad dėl Digrių kaimo mergaičių nužudymo gyrėsi Burneika, o A. Naudžius paliudijo, kad gyrėsi J. Poderis.

Teismas patenkino ir kitą ieškinio dalį ir ipareigojo "Tremtinį", kad būtų atšaukta: "Mums pranešta, kad Poderis po sribavimo, dirbdamas milicininku, gaudydavo automašinas, vežančias "į kairę" (vogtas) statybines medžiagas ir liepdavo tai iškrauti prie savų statybų, todėl dabar jau ieško namo pirkėjų".

Paaikškėjo, kad J. Poderis buvo milicininkų pagalbininku-draugovininku. A. Naudžius paliudijo, kad matė, kaip ieškovas J. Poderis sustabdė mašiną su medžiagomis, išsėdo į kabiną ir nuvažiavo tolyn nuo milicijos Marijampolės link, kur yra jo gyvenamasis namas.

O. Bašinskienė paliudijo, kad iš jų šeimos (vyro) ieškovas J. Poderis atėmė statyboms skirtų akmenų mašiną ir nuvežė prie nuosavų statybų.

A. Raslauskas paliudijo, kad ieškovas J. Poderis net iš jo namų išvežė radiatorius, nes dar nebuvo sutvarkęs pirkimo dokumentų. Tai paliudijo ir O. Petraitytė. Taip pat pranešė, kad vairuotojai Garliavoje imdavo dvigubai už statybinių medžiagų vežimą, nes grėsė pavojus, kad ieškovas J. Poderis su kitais gali jas atimti.

Teismas ipareigojo taip pat atšaukti trečią publikacijos dalį: "Garliavietis (pavardė žinoma) papasakojo, kad J. Poderis, kartą atvykęs su keletu vyrų į sodybą, kankino jį ir žmoną. "Svečiams" išėjus, šeimnininkai pasigedo

įvairių vertingų daiktų ir skerdienos. J. Poderis šį žmogų suspardė uždarytą stribų daboklėje".

Prisiminkime, kad liudytojas parodė, kaip ieškovas J. Poderis kankino sodyboje, o vėliau spardė daboklėje J. Naudžių (kankinant matė parodymus teikęs sūnus A. Naudžius, liudijo E. Kiserauskienė). Nukentėjusysis A. Naudžius taip pat teigė, kad jį, nepilnametį, daboklėje visai kankino ieškovas J. Poderis: mušė, sodino ant kėdės krašto, liepė laikyti dinamos laidus, kai ją suko J. Poderis. Ieškovas J. Poderis mušė V. Urbonavičiaus brolių jam matant, o vėliau išnešė laikrodį, medžioklinį šautuvą, žiūronus. Jakučionis liudijo, kad ginkluotas ieškovas J. Poderis su bendrininkais suvarė visą šeimą į kampą, o jiems išėjus, nerado ant aukšto buvusios mėsos. Apie plėšikavimą, kurį vykdė ginkluotas ieškovas J. Poderis su kitais, liudijo nukentėjusioji J. Žemaitienė. Be to, ją daboklėje ieškovas J. Poderis žiauriai kankino: rovė plaukus, kišo pirštus tarp durų, spardė netik ją, bet ir motiną, uždarė ją į lavonais dvokiančią kambarą. Be to, A. Naudžius liudijo, kad matė, kaip J. Poderis spardė nukautųjų lavonus.

J. Poderis bei jo bendrininkai daug ir kitaip žiauriai kankino net nepilnamečius: O. Bašinskienę, K. Poderį, Lapačinskienės 4 metų sūnelį, A. Naudžių, kankino vyrus ir moteris net daboklėje. Ginkluoti mušė žmones, suvarydavo į kampą ir per tą laiką išnešdavo mėsą ir kitus vertingus daiktus.

Kiek tie liudijimai padėjo teismui priimti teisingą sprendimą, komentuoti nesiimame. Ačiū visiems, dalyvavusiems teismo posėdžiuose.

"Tremtinio" redakcija

Lietuvos teritoriją, prabilo žurnalistas Vytautas Kasniūnas, kuris citavo reikšmingesnes ištraukas iš šio leidinio. Jos rodė, kad ne vien tik prisiminimo autorius, bet gana daug tautiečių spontaniškai parodė pasipriešinimą komunistų pastatytai valdžiai Lietuvoje bei jų kariuomenei. Gaila, kad visą tą procesą vėliau sustabdė vokiečiai, kurie nenorėjo, jog būtų atstatyta Lietuvos nepriklausomybė. Iš pranešimo buvo galima suprasti, kad knygoje yra surinkta ir paskelbta žymių sukilimo dalyvių paliudijimų, kas įrodo lietuvių ryžtą savomis jėgomis ginti tautos laisvę. Nemaža iš jų sukilimo metu ar vėliau paaukojo net savo gyvybę. Dideliu kovotoju buvo ir pats knygos auto-

rius – Pilypas Narutis, kuris vėliau tapo politiniu kaliniu.

Taip pat čia kalbėjo ir pats prisiminimų autorius P. Narutis, kuris dėkojo visiems prisidėjusiems prie šios knygos pasirodymo. Ištrauką iš šios knygos, apie 1940 lapkričio 2 d. Vėlinių iškilmės, vaizdžiai perskaitė poetė Julija Švabaitė – Gylienė.

Vakaronę Lituanistikos Tyrimo ir studijų centro vardu atidarė Stasė Petersonienė, o pabaigoje kalbėjo šios įstaigos direktorius Dr. J. Račkauskas. Visą programą sumaniai pravedė mokytojas J. Masilionis. Šios vakaronės metu buvo išplatinta nemažą knygų, kurias autorius čia pat pasirašė.

Ed. Šulaitis

PATVIRTINTA TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS TARYBA

JAV LB Krašto valdyba per savo pirmą posėdį, kuris įvyko gruodžio 3-4 dienomis Chicagoje, patvirtino Tautinių Šokių Šventės Tarybą. Tautinių Šokių Šventė įvyks liepos mėnesį 1996 metais Chicagoje. Į Tautinių Šokių Šventės Tarybą Tautinių Šokių Institutas paskiria 4 asmenis, o JAV LB Krašto Valdyba šešis. Vienbalsiai priimti JAV LB Krašto Valdybos paskirti asmenys į Tautinių šokių šventės Tarybą: Birutė Jasaitienė, Bronius Juodelis, Rita Keželiene, Regina Kučienė, Linas Norušis ir Rėda Pliūrienė.

PIRMOJI LIETUVAITĖ TARPTAUTINIAME DEBIUTANTŲ BALIJEJE NEW YORKE

Jau 41-mi metai New Yorke, gruodžio 29 d., prašmatniausiame Waldorf–Astoria viešbutyje vyksta kasmetinis itin prestižinis Tarptautinis debiutantų balius. Jaunimas iš daugelio šalių čia atstovauja savuosius kraštus, merginos puošniais rūbais, išgyjuoja į rinktinės Amerikos publikos pripildytą salę, prieš jas nešamos jų valstybių vėliavos, jas lydi taip pat jauni debiutantai – Jungtinių Amerikos valstijų karo akademijų kariūnai.

New Yorko debiutantų baliuje dalyvavo daugybė Europos karališkųjų šeimų ir dinastijų atstovės – princesė Sybile ir princesė Ines de Bourbon iš Parmos, princesė Manon Hohenloe – Schilingsfurst, trys Lichštenšteino princesės, trys princesės de Polignac, grafitė Gunilla ir grafitė Vanessa von Bismarck, žinomos aristokratų Ruspoli, Colona ir Pallavacini šeimų atžalos, atstovavusios savo valstybes. Neperseniausiai Škotiją atstovavo ledi Louise Iona Campbell, Argyll karaliaus dukra, Angliją reprezentavo Camilla Astor, ledi Astor dukra, Italijai garbę darė kunigaikštė Asaea Beatrice Reyna di Savoja, o Prancūzijai – kunigaikštė Leticija Murat, kunigaikščių Murat dukra.

Jungtinės Amerikos valstijos yra atstovavusios trys buvusio prezidento D. Eisenhower anūkės ir trys jo pronūkės, abi prezidento R. Nix-

on dukros ir dvi prezidento L. Johnsono anūkės.

Baliuje sukasi filmuotojai, fotografai – panelių nuotraukos ir išpūdingiausi balius momentai patenka į įvairiausių viso pasaulio žurnalų ir laikraščių, tai gera proga atstovauti savo šalį jaunystėje, grožiu tam tikro snobizmo gerąja prasme ištroškuroje publikoje, nes balius

pelnas eina aukoms, paramai tiems, kam jos labiausiai reikia.

Tarptautinis debiutantų balius yra itin patriotinis ir šventinis renginys ir vienas mėgstamiausių turtingos New Yorko publikos renginių – juk vakariene šioje salėje vienam svečiui kainuoja tris tūkstančius JAV dolerių. Nuo pat ryto dalyvės repetuoja prisistatymą, repetacijose jos vilki paprastais rūbais ir sportiniais bateliais. Po pietų iki

Aistė Eidintaitė taip pasipuošusi atstovauja Lietuvą Tarptautiniame debiutantų baliuje New Yorke, Waldorf–Astoria viešbučio koncertų salėje.

R. Astrausko nuotr.

vakaro jos puošiasi vakarui.

Ir štai ateina svarbiausias momentas debiutantams. Merginų balinėmis suknėmis, lydimų kariūnų iš JAV Karo oro pajėgų, Laivyno (Anapolis) ir Karo (West Point) Akademijų, priekyje nešama jos atstovaujamos šalies nacionalinė vėliava. Po to joms įteikiama po puokštę gėlių ir debiutantės palydimos į pakylą pagrindinėje balius salėje, kur iškilmingai, kartu su eskorto vaikinais, pristatomos gausiai publikai, o vėliau, šokių vakare, bendrauja su balius rėmėjais, pasakoja apie savo šalį, duoda interviu žurnalistams.

Šiomet pirmą kartą viešbučio Waldorf–Astoria salėje plėvesuos ir Lietuvos trispalvė – garbė būti pirmąją lietuvaitę, pakviesta į Tarptautinį debiutantų balių šiomet teko Aistei Eidintaitėi, Lietuvos ambasadoriaus JAV dr. Alfonso Eidinto ir jo žmonos Birutės dukrai, kuriai gru-

odžio 18 d. sukako šešiolika metų.

Aistė mokėsi Vilniuje, Simono Stanevičiaus vidurinėje mokykloje. Ji čia mokėsi ir dvi užsienio kalbas – anglų ir rusų. Tėvams išvykus dirbti į Washingtoną anglų kalba tapo jau jos mokslo kalba – Aistė jau antrus metus mokosi Washingtono miesto katalikiškoje Oackrest mergaičių gimnazijoje, gerai kalba ir rašo angliškai, dabar mokosi prancūzų kalbą ir šiek tiek lotynų kalbos.

Tarptautinio debiutantų balius albumas, kuri gaus dovanai kiekvienas debiutant, bus jai gražiausiu prisiminimu ne tik puikios spalvingiausio renginio, jos pirmosios balinės suknelės, bet ir pirmuoju pasirodymu, kuriame ji atstovauja jau ne vien tik save, o ir Lietuvos valstybę.

*Lietuvos Ambasados
Washingtono spaudos skyrius*

ŠLOVĖ LIETUVOS KAREIVĖLIUI

Į Lietuvos atstovybės rūmus Vorovskio gatvėje, 24, lapkričio 23 d. pavakary atėjo Maskvos lietuviai pažymėti Lietuvos kariuomenės įkūrimo 76-ąsias metines.

Apie šlovingąją Lietuvos gynėjų nueitą kovą, pergalių ir skaudžių netekčių kelią papasakojo Klemas Jorudas. Įspūdziais iš susitikimų su Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės savanoriais,

žinomiausiais jos karininkais pasidalino Kazys Kedaitis.

Su pakilia nuotaika skirstėsi tautiečiai į namus, pagerbę kovotojus, atidavusius gyvybę už gimtosios žemės laisvę ir nepriklausomybę, pasiryžę jų pavyzdžiu patys sekti ir mokyti jaunąją kartą. Šlovė laisvam gyvenimui atgimusios Lietuvos kareivėliui!

J. Dainis

1994 XI 23

DEVINTAS TEATRO FESTIVALIS CHICAGOJE

Devintas Teatro Festivalis, surengtas JAV LB Kultūros Tarybos, kuriai vadovavo Laima Šileikytė Hood, ir rengimo komiteto, vadovaujamo Petro Petručio, įvyko Chicagoje 1994 m. lapkričio 25–27 d.d., sutraukdamas į 4 spektaklius kiekvienam tarp 200 ir 300 žiūrovų. Pasirodė 4 teatriniai vienetai: Chicago "Vaidilutė" su rusų dramaturgo – klasiko Anton Čechov (1860–1904) dvejų novelių nauju inscenizavimu, pavadintu "Negeras darbas ir gera pabaiga"; Hamiltono "Aukuras" su ispanų dramaturgo – klasiko Federico Garcia Lorca (1898–1936) svariausiu veikalu "Bernardos Albos namais"; Toronto "Aitvaras" su Felikso Jakūbauskio komedija "Paskutinis iš Varlynės"; Los Angeles Dramos sambūris su Edvardo Ulduko istorine drama "Klajojanti pėda" (skaityk Klaj-pėda).

Kas gi labiausiai būdinga šių metų kūrybinių ieškojimų srautui? Nepaprastai didelis įvairumas tarp tarptautinių ir

savų rašytojų, tarp sunkių dramų ir šių dienų komiškų aktualijų, tarp tradicionalizmo ir eksperimentiškumo. Tai yra mūsų teatro subrendimo žymė. Jei pavyzdžiui palyginsime festivalio repertuarą su tuo kuris šiandien pristatomas New Yorke, tai pamatysime, jog pastarasis neturi nei Čechovo, nei Garcia Lorca, o turite tik 3 Šekspyro vaidinimus, iš kurių 2 yra suburleskinti. Žinoma, teatre yra svarbiau ne kas, o kaip vaidinta. Taigi pažvelkime į pačią vaidybą ir pastatymus.

Man neteko dalyvauti Čechovo pastatyme. Šimtmečio pradžioje Rusija buvo teatro galiūnų kraštas. Gydytojas ir nenusisekęs dramaturgas Čechov tik 1898 metais išvydo savo "Žuvėdros" meistriską pastatymą Stanislavskio rankose ir per trumpą laiką sukūrė savo šedevrus "Dėdė Vaniją", "Tris seseris", "Vyšnių sodą". Tačiau Čechovas yra žinomas ir savo trumpomis psichologinėmis novelėmis. Lietuvos

režisierius Juozas Ivanauskas leidosi į svarų eksperimentą pastatyti Čechovo noveles, pasikvietęs talkon prityrusią aktorę bei solistę Dalią Kučėnienę, Aidą Palubinską ir Teodorą Dobrovolskį. Turėjo įvykti kažkas įdomaus ir naujo, nes pastatymas negavo jokios premijos, nelyg kaip ir pats Čechovas pradžioje susitiko su pralaimėjimais.

Elenos Dauguvietytės – Kudabienės surežisuoti "Bernardos Albos namai" išvydo ramos šviesą Chicagoje ketvirtą kartą, po ankstyvesnių pastatymų Hamiltone, Detroite ir Toronte. Aš mačiau pastatymą ir Detroite. Jau tuomet spektaklis buvo paremtas gryną vaidybą, nors ispanų buities akcentavimas buvo ryškus personažų kostiumuose, grime, scenovaizdyje. Tačiau čia vyko ne etnografinis spektaklis, bet gili žmoniška drama. Žmonės buvo ne herojiški – jie sistematiškai naikino vieni kitus, bet visa tai buvo dramatiška ir dar kartą dramatiška. Tikrasis spektaklio konfliktas vyksta tarp išdidžios puikuo-

lės Bernardos Albos ir jos nužemintos tarnaitės Poncijos. Jau tuomet rašiau apie Detroito spektaklį, jog Marijos Kalvaitienės Bernarda ir Elenos Dauguvietytės – Kudabienės Poncija yra vaidybos viršūnė bet kuriame teatre ir bet kurioje kalboje, įskaitant ir ispanų. Festivalio vertinimo komisija paskyrė geriausios pagalbinės aktorės žymenį Elenai Dauguvietytei – Kudabienei. Čia įvyko Siamo dvynių kraujuotas perskyrimas. Man regis reikėjo saliamoniško sprendimo – abi geriausių aktorių premijas paskirti šioms moterims.

Algirdas Kynas, savo paties pasakojimu, turėjo daug vargo su Felikso Jakūbauskio, Lietuvos dramaturgo, komedija "Paskutinis iš Varlynės". Ji buvo persūdyta ir persąžuota. Draugai turėjo tiek persigerti, jog juos užmigiusius grabuose štukoriai per langą iškelti ir aprenkia baltais chalatais. Visa tai jis išbraukė ir paliko tik pasigėrimą ir užmigimą grabe. Štai galų gale Landsbergio – Vagnoriaus vadovaujamon Lietuvon atvyksta ilgai lauktas

brolis iš Amerikos sutikti savo represuotą brolių, bet aerodrome įvyksta klaida ir kitas asmuo atsiranda vietoj brolio. Vyksta atpažinimo ir neatpažinimo juokai. Turėtų nusileisti uždanga. Tačiau Kynas įveda tikrą brolių scenon, abu broliai susitinka po pusimčio metų ir tuomet nukrenta uždanga. Taigi režisierius Kynas išgelbėjo komediją iš duobių. Gyvenęs ilgus metus Britų Kolumbijoje ir tik paskutiniu metu persikėlęs į Torontą, Kynas yra labai jautrus lietuviškom aktualijom. Jis nori statyti lietuviškame teatre tik lietuvių vaidinimus ir, aš spėčiau, tik tuos, kurie atspindėtų publikos rūpesčius.

"Aitvaro" kolektyvas yra gerai susivaidinęs. Mykolas Kuprys ir Marijona Kuprienė yra pensininkų pora, laukianti pirmojo brolio iš Amerikos. Jie šnekučiuojasi, pešasi, susitaiko. Yra užtenkamai natūralūs gauti publikos simpatijas. Todėl Vytautas Štuikys ir Aldona Šikšnienė buvo komisijos pripažinti geriausiu ir geriausią aktoriais.

(Nuotrauka į 7 psl.)

Tėviškėje apsilankius

LIETUVĄ!

Pranas Lekutis

Jau suėjo 50 metų nuo to siaubingo spalio mėnesio vakaro, kai pabėgom iš Lietuvos, palikę savo gimtąjį kraštą liepsnose. Dabar kada Tėvynė yra pagaliau vėl laisva, labai daug tautiečių yra ją aplankę jau net po kelis kartus. Todėl ir mano sesuo Marytė Kušlikienė, kuri negali ar nenori keliauti, jau senai mane ragino važiuoti į Lietuvą, aplankyti tėvų kapus, mūsų seną sodybą ir padaryti nuotraukų. Mano klasės draugė Selė Greičiūtė – Barčienė, su kuria palaikiau ryšius per daugelį metų, pakvietė mane šį pavasarį į Jurbarką dalyvauti mūsų klasės penkiasdešimtose gimnazijos baigimo sukaktuvėse. Be to, Jurbarkas šiemet šventė 735-kių metų įsikūrimo sukaktį. Jurbarkiečiai iš viso pasaulio buvo pakviesti. Tad, birželio 28-tą dieną išskridau iš Detroito per New Yorką ir Helsinkį į Vilnių.

Vilniaus aerouoste mane pasitiko Selė ir jos seserėčia su vyru Andriumi. Andrius, buvęs gimnazijos mokytojas, dabar vartotų mašinų importuotojas, mus vėžė iš Vilniaus į Jurbarką. Ta kelių valandų kelionė buvo labai įdomi. Aš, iš tikrųjų, pamačiau Lietuvą pirmą kartą. Kai pabėgom 1944-tais metais, buvau dar jaunas ir mažai tekeliavęs. Lietuva yra tikrai gražus kraštas.

Prieš išvažiuojant iš Muskegano, aš apsirūpinau tarptautiniu vairuotojo leidimu ir planavau išsinuomoti mašiną ir po mūsų klasės sukak-

tuvių bei po Jurbarko švenčių, pavažinėti po visą Lietuvą. Kai savo planus atvėriau, Andrius mano entuziazmą greitai nuslopino. Pirmiausia Jurbarko mašinos išnuomoti nerastum o antra, Lietuvos vairuotojai, pagal jį, nėra "užtektinai civilizuoti", kad užsieniečiai galėtų saugiai jaustis keliuose.

Andrius prieš kelis mėnesius atsistatydino iš mokytojo pareigų, nes alga buvo labai žema. Jis, su keleta draugų, autobusu važiuoja į Vokietiją ar Olandiją ir automobilių turguje kiekvienas nuperka po vartotą mašiną. Paskui, išsirikiavę į konvojų, jie tas mašinas veža per Vokietiją ir Lenkiją į Jurbarką. Jie keliauja grupėje dėl saugumo. Lenkijoje gresia pavojus nuo to naujo tarptautinio "žaidimo" (car jacking), mašinų plėšimo. Andrius sakė, kad jis per tas maždaug dviejų savaitių keliones uždirba tarp 300 ir 400 dolerių. Aš jam pasiūliau 350 dolerių, kad jis per mano atostogas pabūtų mano vairuotoju. Jis sutiko, o Selė sutiko būti mūsų ekskursijos vadovė.

Ketvirtadienį, birželio 30-tą dieną, Andrius ir aš nuvažiuojame į Sudargą į buvusios parapijos kapines ir aplankėme mano tėvų kapus. Vėliau nuvažiuojame į Pervazninkus, į lekutyne – mano tėviškę. Daug kas yra smarkiai pasikeitę – daug daugiau pastatų ir augmenijos, o mažiau vienkiemų. Kai sovietai suvarė ūkininkus į kolchozus, jie sulygino su žeme

daug sodybų ir kaimo kelių. Daugumoje vietų, tesimato tik tušti laukai.

Kadangi mano tėvų ūkis buvo kolūkio centre, sodyba nebuvo nugriauta, kaip daugelio kitų ūkininkų. Sodas ir keturi pastatai dar šiandien stovi. Klėtis prieš kiek laiko buvo paversta į dviejų butų gyvenamą namą. Žmonės ten gyveno iki praeito pavasario. Kai paskutinė šeimos galva mirė, likusieji išsikraustė kitur. Vienas iš jų, maždaug 20 metų jaunuolis, sutiko mums tą seną sodybą aprodyti. Jis tada man pasakė apie išlikusią pakelelės kryžių

koplytėlės ir parvežiau seserią, kuri prisiminė, kad tas pakelelės kryžius buvo pastatytas maždaug prieš 70 metų.

Mūsų klasės sukaktuvių minėjimas buvo derintas su Jurbarko 735-erių metų švente. Mes dalyvavome maždaug visuose Jurbarko Kultūros Komiteto surengtuose pobūviuose kaip grupė, o tarp programų valgėm, gėrėm, dainavom ir dalinomės paskutiniųjų 50-ties metų pergyvenimais Selės namuose.

Mūsų klasės sukaktuvėse dalyvavo, rodos, 23 draugai ir draugės, maždaug pusė dar

Po klasės sukaktuvių ir po Jurbarko švenčių, pailsėję vieną dieną, Selė, Andrius ir aš pasinešėme apvažinėti daugiausiai turistų lankomas vietas Klaipėdoje, Nidoje, Kretingoje, Mosėdyje, prie Kryžių Kalno ir Šiluvoje. Taip pat praleidom dvi dienas Kaune ir paskutines dvi dienas Vilniuje. Vazinėdami turėjome daug laiko dalytis praeities pergyvenimais ir nuosekliai aptarti dabartinę padėtį Lietuvoje, Amerikoje ir visame pasaulyje. Atrodo kad lietuviai labai mėgsta politines diskusijas.

Nemunas ties Jurbarku

kuris nepriklausomybės laikais buvo prie mūsų sodybos.

Pasirodo, kad prieš daugelį metų, kai Raudonoji Armija toje apylinkėje vykdė manevrus, jo tėvai nuėmė tą pakelelės kryžių ir padėjo svimo palėpėj, kur jis ir išbuvo iki dabar. Jis pasiūlė man tą relikviją vežtis kartu. Kadangi kryžius su koplytėle buvo kelių pėdų aukščio ir pasenęs medis trapus, jo vežtis lėktuve buvo neįmanoma. Aš tada išėmiau Nukryžiuotąjį iš

tebegyvenančių. Iš jų, vienas atvažiavo iš Kanados, du iš JAV ir kiti iš Jurbarko ir kitų Lietuvos kampų. Keletas klasės draugų jau yra mirę. Vienas iš jų buvo sovietų mirtinai nukankintas per klaidą. Jo pavardė tik skyrėsi viena ar dviem raidėmis nuo pavardės vieno aktyvaus partizano, kurį KGB manė, ir turi areštavę. Jį žiauriausiais būdais vertė prisipažinti, bet jis negalėjo, nes nežinojo kokią nusikaltimą jie jį įtarė padarius.

Kai kurie klasės draugai, vyrai ir moterys, yra išbuvę koncentracijos stovyklose ir tremtyje Sibire daug metų. Ilgiausias pabaudos terminas buvo 35 metai. Nuteistiems ilgesniam laikui grėsė mirties bausmė. Dėl to Sovietų Sąjungoje, ne kaip Amerikoje, kalėjimai niekada nebuvo perpildyti. Dauguma areštuotų buvo kaltinami parama partizanams. Klasės draugai ir draugės pasakojo apie tardymus, kurie tęsdavosi po kelias dienas ir naktis be perstojo. Atrodo kad tai buvo naujas sovietų "išradimas". Taip jie kalinius palauždavo fiziniai ir protiniai ir priversdavo pasirašyti iš anksto jų paruoštus "prisipažinimus". Moterys pasakojo kaip tardytojai jas keikė ir veidus daužė kumščiais. Spėjama kad apie 35,000 partizanų ir maždaug tiek pat KGB agentų, vietinių stribų ir sovietų kariuomenės žuvo nuo 1944-tų iki 1952-trų metų.

Du sekmadienius šv. Mišiose dalyvavome Jurbarko bažnyčioje. Po 50 metų laikotarpio, daug kas nėra pasikeitę, tik pastebima, jog pamaldose dalyvauja žymiai daugiau moterų negu vyrų. Nors pagal Vatikano reformas, Šv. Mišios yra laikomos lietuviškai ir kunigas yra atsisukęs į žmones, kitos reformos taip lengvai nepriėjo. Jurbarko bažnyčioje tik berniukai tarnauja mišioms, tik kunigai dalina šv. komunią ir tik tiesiog į burną. Maldininkai priima komunią dažniausiai atsiklaupę prie grotelių. Kunigai patys renka aukas. Lietuvoje kai kurie stebisi kaip Amerikos katalikai gali priimt komunią nepriėję išpažinties.

Kitas dalykas, kuris nepasikeitė per paskutinius 50 metų yra dažnai pasikartojantis vaizdas važinėjant po Lietuvą. Tai yra maži miesteliai su ant kalvų pastatytais didelėmis bažnyčiomis, kurių aukštus bokštus gali matyti iš labai toli.

Nors sovietai religijos nebuvo oficialiai uždraudę, tačiau visomis išgalėmis jie stengėsi tikėjimą prislėgti. Tarnautojai kartais praradavo darbą, jei eidavo į bažnyčią. Jauni komunistai buvo išmetami iš partijos, jei išdrįsdavo bažnyčioje susituokti. Vyresnio ir vidurinio amžiaus lietuviai tikėjimą išlaikė, bet atrodo, kad didelė dalis jaunimo religiją nesidomi.

(Bus daugiau)

DEVINTAS TEATRO FESTIVALIS CHICAGOJE

(Atkelta iš 6 psl.)

Tikrai komišką netikrą brolių Jurgį pavaizdavo Benius Tarvydas, išskirtino talento aktorius.

Režisieriaus Petro Maželio uždavinys buvo labai sunkus. Jis turėjo perdėto patoso istorinę dramą apie Mindaugą ir Treniotos laikų Lietuvą. Pats Mindaugas, nelyg Sruogos Vytautas, vaidinime nepasirodė, bet virsta įvairios intrigos už ir prieš Mindaugą. Man regis, kad dramaturgas Edvardas Uldukis nusiziūrėjo į Sruogą, kur per kitų lūpas prasiveržia didingas Vytautas, bet jam nepasisekė padaryti ilgą Mindaugo šešėlį ir taip pat charakterizuoti kitus vaidmenis Teliko istorinė drama su daug mažų vaidmenų.

Ir čia Petrą Maželį įjungė režisieriaus teatro ma-

giką. Vaidybos tempas padarytas greitai. Energingi judesiai ir visur aštrinama įtampa. Įvestas labai įtikinantis ir techniškai sunkus fechtavimas. Dekoracijų ir drabužių paradas, artėjantis ir nutolstantis žirgų žvangimas. Visos rolės, nors mažos, pradeda ryškėti ir darytis savaimingomis. Išsiskyrė Amandas Ragauskas Tautgino rolėje ir Ramunė Vitkienė Metraščio skaitovės rolėje. Pirmasis atžymėtas geriausio pagalbinio aktoriaus žymeiniu, o režisierius Maželis geriausiu režisūra, scenovaizdžiu ir drabužiais (dalinantis su Ema Dovydaityte) net 3 žymenimis. Pirmas ir ketvirtas festivalio vaidinimai buvo premjeros.

Bendrai kalbant, šis festivalis nė kiek neatsiliko savo kokybe nuo ankstyvesnių.

Gal net pajaunėjo, nes trečios imigracijos aktoriai įsijungė į teatrus, kurie kaip Hamiltono švenčia jau 45 metų, o Los Angeles 40 metų sukaktis. Įvykusioje pagerbimo vakarienėje buvo specialiai atžymėta Elena Dauguvietytė – Kudabienė visą laiką vadovavusi Hamiltono grupei ("mano praeitis ilga, ateitis trumpa, bet abu teatrai abejoje Atlanto pusėje jungiasi"); atžymėtas ilgametis grimuotojas Stasys Ilgūnas; atžymėtas teatralas Vitalis Žukauskas, ką tik grįžęs iš Lietuvos, po 35 vieno žmogaus pasirodymų ir čia atlikęs sodriai humoristinę programą; atžymėtas Los Angeles teatras ir jo steigėjai Ema ir Vincas Dovydaičiai; atžymėtas Petras Petrutis, kuris rūpinosi festivalio surengimu. Tad iki pasimatymo dešimtame teatro festivalyje po keturių metų!

Saulius Šimoliūnas

NAUJAS LIETUVOS TAUTININKŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvių tautininkų sąjunga pradėjo leisti naują laikraštį "Tautininkų žinios". Žemiau sdpausdiname šio laikraščio pavadinimo faksimilę, kreipimąsi į skaitytojus ir pirmąjį leidėjų žodį.

Naujųjų metų proga linkime "Tautininkų žinių" darbuotojams ir visiems Lietuvos tautininkams geriausios sėkmės.

Tautininkų žinios

Lietuvių tautininkų sąjunga 1994 12 03

Gerbiami skaitytojai!

Jūsų rankose – naujas Lietuvių tautininkų sąjungos laikraštis – "Tautininkų žinios". Tai "Tėviškės žinių" šeštadienio laidos priedas.

Gruodžio mėnesį išleisime du "Tautininkų žinių" numerius – šį, gruodžio 3-osios, ir kitą – gruodžio 17-osios. Ir 1995 metų pirmąjį ketvirtį tikimės leisti "Tautininkų žinias" du kartus per mėnesį. Apie tolesnius mūsų planus – jie priklausys nuo finansinių galimybių, nuo platintojų pastangų, nuo skaitytojų atsiliepimų – pranešime vėliau. O dabar – "imkite mane ir skaitykite..."

LTS valdyba

Pirmasis žodis

Tai mūsų ŽINIOS - tautininkų laikraštis visiems tautinės idėjos rėmėjams, visiems krašto ir pasaulio lietuviams. Laikraščius leisti ir platinti dabar nepalankus metas. Tačiau lygiai nepalankus šis laikas ir žmogui, norinčiam sužinoti, kas iš tiesų dedasi mūsų visuomenėje, valdžioje, politikoje. Lietuvių tautininkų sąjunga pradeda leisti "Tautininkų žinias" su viltimi telkti bendraminčius ir gausinti jų gretas. Juk dažnas mūsų sąjungos narys, rėmėjas ar simpatikas priverstas tenkintis retais susitikimais su tautininkų atstovais Seime ar LTS valdybos nariais, dalykiniais raštais iš Vilniaus ir atsitiktine informacija kituose leidiniuose.

"Tautininkų žinios" galėtų tapti populiariu, įdomiu ir įtakingu leidiniu. Atiduodami pirmąjį jų keturlapį į Jūsų rankas, kartu atiduodame ir jo likimą: nuo jūsų, mielieji, priklausys ar tai bus visų mūsų sėkmė ar tik mėginimas pasirodyti...

Su viltimi kreipiamės į jaunus ir senus tautininkus – perskaite šį leidinį sėskite ir parašykite mums, kokį jį norite matyti, kokia informacija jums reikalingiausia, kokios temos svarbiausios. Kuo daugiau gausime laiškų, tuo aiškiau galėsime suformuoti savo veiklos kryptį.

Antras mūsų prašymas – pasiūlykite "Tautininkų žinias" perskaityti savo pažįstamiems, kaimynams, bendradarbiams. Pasirūpinkite, kad leidinys pasiektų jūsų miesto, miestelio, kaimo garbingus žmones, valdžios įstaigas. Mes neturime užsidaryti bendraminčių darželyje – jau matėme, kas nutinka tiems, kurie save giria ir pagiriami laukia.

Protingas pastabas vertinsime ir iš jų mokysimės. Neturėdami nei didelių išteklių, nei turtingų rėmėjų labai vertinsime ir Jūsų paramą darbu – platinant leidinį, rašant jam žinias iš savo krašto, o kiekvieno pagal galimybes lėšomis parėmusio mus skaitytojo pavardę paskelbsime "Tautininkų žiniose". Šiandien talka Lietuvai yra ne tik dideli žygiai, bet ir maži, bet nuoširdūs žingsniai skleidžiant mūsų idėją, siekiant tiesos ir teisingumo.

Tad palinkėkime vieni kitiems gero bendro darbo ir turėkime viltį!

Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1995 metų proga nuoširdžiausiai sveikiname atsikėlusią laisvam, nepriklausomam ir demokratiniam gyvenimui Lietuvos Respubliką. Linkime jos žmonėms darnios kloties, siekiant santarvės ir visokeriopos dvasinės ir medžiaginės gerovės.

Sveikiname visus Amerikos lietuvius, remiančius Amerikos Lietuvių Tarybą, tęsiant Amerikoje reikalingą politinę ir Lietuvos pagalbos veiklą. Visi vieningai dirbkime kartu su tauta Lietuvos gerovei!

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Marylando Universiteto CEES (Aplinkos Apsaugos Centro) Prezidentas Dr. Donald Boesch paskelbė, kad nuo sausio mėnesio Profesorius Jonui Geniui suteikiamas aukščiausias akademinis rangas – Profesorius Emeritus. Toks sprendimas buvo padarytas po to, kai specialus Profesorių Komitetas įvertino jo atliktus mokslinius darbus ir apklausinėjo daug pasaulinio garso mokslininkų, įskaitant tris profesorius iš Lietuvos. Jie vienbalsiai pripažino, kad Dr. Genys kaip mokslininkas yra "labai daug nusipelnęs Universitetui, Marylando valstijai, visai Amerikai ir savo gimtajam kraštui (Lietuvai)".

Amerikos lietuviams Dr. Genys yra žinomas kaip visuomenės veikėjas. Jis yra gimęs Pakruojo rajone, baigęs Linkuvos gimnaziją ir Georgiae Augustae Goettingeno Universitetą (Vokietijoje). Amerikoje jis pradėjo gyvenimą su vienu doleriu 1949 metais, bet tapo pavyzdžiu, kaip tėvynės netekęs imigrantas galėjo įgyvendinti "Amerikos sapną". Gavęs pilietybę ir du metus padirbęs Miškų Genetikos Institute, įstojo į Michigano Universitetą. Čia išklause reikalaujamus kursus, išlaikė egzaminus su aukščiausiais pažymiais ir apgynęs disertaci-

DR. JONAS GENYS GAUNA AUKŠČIAUSIĄ AKADEMINĮ LAIPSNĮ

ją, įgijo PH.D. (mokslo daktaro) laipsnį.

Du metus dirbo instruktorium Wisconsin Universitete. Po to, išlaikė konkursinius egzaminus ir perėjo į Marylando Universitetą. Čia jis įgijo profesoriaus rangą.

Šalia įvairių biologinių mokslų mokymo, Dr. Genys atliko daug mokslinių darbų kartu su kitais pasaulio ekologais ir augalų genetikais. Jis vykdė tyrimus, kuriuose kooperavo Vokietijos, Indijos, Australijos ir Naujosios Zelandijos mokslininkai. Parašė virš šimto akademinų straipsnių. Skaitė paskaitas tarptautiniuose kongresuose Japonijoje, Jugoslavijoje,

Vokietijoje, Kanadoje, Meksikoje ir Lietuvoje. Suorganizavo dvi plataus masto konferencijas Marylando valstijoje. Šešis metus buvo visos Amerikos Augalų Genetikos Turtų Komiteto narys. Už nuopelnus gavo Amerikos Agrikultūros Sekretoriaus skirtą garbės pažymėjimą. Penkis metus buvo mokslinio žurnalo "Česapeake Science" asociacinis redaktorius. Savo institucijoje, buvo išrinktas senatorium į CEES Senatą. Vėliau net dalyvavo viso universiteto (su 40,000 studentų) senato posėdžiuose. 1990 metais, Amerikos komisija, kuri atrenka mokslininkus siųsti į kitus kraštus, paskyrė Dr. Genį važiuoti į Vilniaus Universitetą kaip "Fulbright'o Mokslininką". Tačiau ten galėjo nuvažiuoti tik 1991 metų rudenį, kai žlugo Sovietų Sąjunga. Šalia skaitytų paskaitų Vilniuje, dirbo Kauno Vytauto Didžiojo Universitete. Vėliau vėl net devynis kartus lankėsi Lietuvoje ir skaitė paskaitas tarptautinėse konferencijose Klaipėdoje, Kaune ir Druskininkuose. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos konferencijoje Kaune vadovavo Biologijos sekcijai. ALT inf.

TAUPA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

Taupa linki visiems savo nariams ir Clevelando Lietuviams

LAIMINGŲ NAUJŲ
1995 METŲ

Kviečiame visus Lietuvius tapti TAUPOS nariais ir tuo pačiu priklausyti stipriai Lietuviškai, Finansinei Institucijai.

767 East 185th Street
Cleveland, OH 44119
Tel. 481-6677

A - I - E - Ė - Ū - U - Ž - Š

Vladas Vilekš

Kada pritrūkstame prie-
šų, kuriuose ieškome jų ne-
dorybių, griebiamės kibti
prie lietuvių kalbos svetimų
žodžių, kurie įsigrūdo į mūsų
kalbą ir kuriuos reikia būti-
nai išdeportuoti. Lietuviškiau
būtų: išstremti. Bet dar nepa-
stebėjau, kad kas nors pakel-
tų balsą prieš lietuvių kalboje
įsipilietinusius dalykus, kurių
daugelis labai nemėgsta. Tu-
riu mintyje A, Č, I, E, E, Ū,
U, Ž, Š. Šitie ženklai padidi-
na lietuvišką abėcėlę devy-
niom raidėm. Dėl to labai
nepatenkinti lituanistinių
mokyklų mokiniai, kuriems
reikia jas pridėtinai išmokti.
O tuo laiku galėtų krepšini
žaisti ir daugiau naudos tėvy-
nei atnešti. Nemanau, kad ir
mokytojai labai tas raides
myli. Nors ramina, kad ki-
niečiai turi dar daugiau ženk-
lų savo rašmenyse. Bet tai
labai menkas suraminimas.

Ženkla, kurį dedame ant
Š ir Ž vadiname paukščiuku
ar varnele, kaip kam geriau
patinka. Šį ženkla A vadina-
me nosine. Kodėl? Prie ko
čia nosinė, kurią kišenėje ne-
šiojame ir geroje draugijoje
nusišnypščiame norsi. Bet
ką turi bendro su raide? Kal-
bininkų, kurie sugalvojo jau
nebėra, tad kas atsakys į šį
paukščiuką klausimą? Nemažai
mus kankina taškai, kable-
liai, dvitaškiai, kabliataškiai,
o čia dar priedo nosinės, var-
nelės, brūkšneliai.

Tos varnelės ir kitokie
priedėkai nemažai vargo su-
teikia spaustuvėse. Reikia
specialius raidynus užsaki-
nėti. O tai kainuoja. Dar
daugiau painiavos dabarti-
niame kompiuterių amžiuje.
Kompiuterių su lietuvišku
raidynu užsimušdamas nera-
si. Tad tenka kreiptis į lietu-

vių specialistus. Man pavy-
ko. Geras vyras Tamulis su-
dėjo visus paukščiukus ir no-
sines į mano kompiuterį. Ir
dabar turiu labai patriotišką
su visais lietuviškais prajo-
vais aparatą, be kurio moder-
nus žmogus nei per duris ne-
galėtų iškišti nosies.

Bet mus neišgelbsti nuo
varnelių ir nosinių. Tad dė-
liojame jas kur reikia ir kur
nereikia. Tie, kurie dedasi
didesniais lietuvių kalbos ži-
novais turi daug malonumo.
Sako: "Florijonas tašką padė-
jo ne ten, kur reikia, o paukš-
čiukus beveik visus praleido.
Jau nekalbant apie nosines".
Florijonas vaikšto nosį paka-
binęs dėl tų nosinių kelias
dienes. O tos nuotaikos šiais
laikais taip trūksta.

Aną dieną Florijonas man
rodo raštą: "Lietuva, tėvyne
musu, tu didvyrių zeme" –
Ar supratai? – klausia.

Supratau, kaip nesuprasi.
Čia gi mūsų himno pirmieji
žodžiai. Tik ta zeme ar žemė.

– Čia dzūkiškai, – atšovė
Florijonas.

Florijono paskatintas pa-
rašiau giminėms laišką "siun-
ciu 20 svaru įvairių dalyku,
kuriuos manau gražiai pa-
naudosite. Taip pat prašau
atsiusti zemes dokumentus,
ant kurios jau 50 metų sėdite.
Noriu grizti į Lietuvą.

Pirmą sakinį suprato pui-
kiausiai. Bet apie žemę ne-
susigaudė. Teks parašyti su
paukšteliais, nosinėm ir taš-
keliais.

Ta pačia proga kalbant,
man labai keistas svetimvar-
džių lietuvinimas. Vienoje
meno tyrimo knygoje parašy-
ta Pikasas, o šalia Kairiukš-
tis, kaip dabar suprasti, kuris
lietuvis, o kuris ne. Lietuvos
ambasadose Washington biu-

(Atkelta iš 2 psl.)

• Sudano katalikų vado-
vybė paskelbė Romoje, jog
du buvę sudaniečiai musul-
monai, kurie perėjo į katalikų
tikėjimą iš islamo tikėjimo,
buvo suimti rugpjūčio mėn.
ir mirė nukryžiuoti, nes atsi-
sakė sugrįžti į musulmonų ti-
kėjimą. Vienas nužudytas bu-
vo 65 m., kitas 43 m. amžiaus.

• Rusijos naftos pramonė
pardavinėja savo bendrovių
akcijas namie ir užsienyje.
Didžiausia įmonė "Lukoil"
valdo didelės naftos ir dujų
atsargas, yra didesnė už "Ro-
yal Dutch-Shell" bendrovę.
Rusų naftos įmonės yra tre-
čios pasaulyje pagal naftos
gamybą, po Amerikos ir po
Saudi Arabijos. Po šių trijų
eina: Iranas, Meksika, Kinija,
Venecuela, Norvegija, Kana-
da ir Britanija. Natūralių du-
jų Rusija turi daugiau už Vi-
duriniųjų Rytų šalis, daugiau
už Ameriką, Aziją, Australi-
ją, Afriką, kartu paėmus.
Rusų didžiausia naftos ben-

rokratai, kada aš jiems įkyrė-
jau, patarė man kreiptis į
Niujorką. Jeigu taip adre-
suočiau tai arba mano laiškas
būtų išmestas arba gražintas.

O kaip atrodyčiau kitose
šalyse? Italijoje būčiau Vi-
jeikini. Gruzijoje – Vijeikiš-
vili. Arabijoje – Vijeikabdu-
la. Prancūzijoje – Vijeike.
Rusijoje – Vijeikov. Lenki-
joje – Vijeikovicz. Ir jeigu
istorikams tektų tyrinėti ma-
no asmenybę tai turėtų daug
vargų. Nors tiesa sakant,
istorikai mėgsta sudėtingus ir
vargingus tyrinėjimus.

Jeigu kur nors randame
parašytą Wilno, mes labai
nepatenkinti. Mat Wilno yra
Vilnius. Bet labai ramiai
rašome Paryžius, nors tai yra
Paris ir tą darome pagal ru-
sišką ištarmę.

Parašiau ir nusigandau.
Lendu ne į savo reikalus.
Kalbininkai ir rašto žinovai
gali labai supykti. Bet kaž-
kur girdėjau, kad liaudies
balsas yra Dievo balsas.

Iš visur apie viską

drovė "Gazprom" paskelbė
parduosianti užsienio kapita-
lui 9 nuoš. visų savo akcijų.

• Angolos taikos derybos
tarp vyriausybės, kuri yra ko-
munistų rankose, ir UNITA
gruputės iki šiol nedavė vai-
sių. Jungtinės Tautos papra-
šė Pietų Afrikos, Zambijos ir
Zimbabvės, kad tos šalys at-
siųstų 6,000 kareivių taikai
įgyvendinti. Angolos valdžia
pasiūlė sukilėliams užimti
keturias ministerijas, septy-
nių viceministrų vietas, siūlo
valdyti tris provincijas, ke-
liolikos miestų merų vietas ir
keletą ambasadorių pozicijų,
kad tik UNITA sustabdytų
karo veiksmus ir atiduotų
ginklus. Dar neaišku, ar su-
kilėliai priims pasiūlymus.

• Pietinėje Korėjoje labai
didėja krikščionių skaičius.
Jei 1957 m. krikščionių ko-
rėjiečių buvo apie 1.3 mil.,
šiuo metu jų esą apie 14 mi-
lijonų, jų tarpe valstybės pre-
zidentas Kim Young Sam.
Jis nugalėjo paskutiniuose
rinkimuose du kandidatus,
kurie irgi buvo krikščionys.
Tarp pagrindinių protestantų
šakų, veikia apie 300 įvairių
niekur kitur negirdėtų sektų.

• Japonijos spauda kriti-
kuoja JAV pašto valdybą,
kuri 1995 m. planuoja išleisti
pašto ženklą, minint atomi-
nės bombos numetimą į Na-
gasaki miestą. Ant pašto
ženklų planuojama užrašyti:
"Atominės bombos pagreitino
karo galą rugpjūčio 1945 m."
Japonai skundžiasi, kad tai
netaktiškas užrašas, nes
Hirošimoje ir Nagasaki nuo
bombų žuvo 300,000 nekaltų
žmonių.

• Miami mieste vykusio-
je Šiaurės ir Pietų Amerikos
valstybių vadų suvažiavime
buvo svarstyta laisva preky-
ba, muitų ir tarifų sumažini-
mas. Nebuvo kviesta tik
Kuba. Kai kurios valstybės
kritikavo tokį Kubos ir jos
diktatoriaus Fidel Castro
išskyrimą.

• Pasaulio prekybai pri-
žiūrėti ir koordinuoti steigia-
ma Pasaulio Prekybos Orga-
nizacija. JAV siūlo tos orga-
nizacijos prezidentu paskirti
buvusį Meksikos prezidentą
Carlos Salinas. Europos Są-
junga siūlo išrinkti Italijos
politiką Renato Ruggiero.

• Gruodžio mėn. Libija
išstremė apie 25,000 palesti-
niečių, kurie dirbo Libijoje.
Spėjama, kad tuo Libija at-
keršijo Palestinos Laisvini-
mo Organizacijai, vadovau-
jamai Arafato, už jo taikos
sutartį su Izraeliu.

• Namibija pirmąsyk po
išsivadavimo iš Pietų Afrikos
turėjo laisvus, demokratinius
rinkimus. Ta proga lankėsi
Pietų Afrikos naujasis prezi-
dentas Nelson Mandela ir
dovanojo Namibijai jos turi-
mą P. Afrikai skolą – 200
mil. dol. Pietų Afrikoje kai
kurie juodieji politikai kriti-
kavo Mandelą už tokį dosnu-
mą, nes pačiai P. Afrikai
trūksta lėšų valdžios paža-
dams įgyvendinti.

• Europos Sąjunga pa-
skyrė dar 100 mil. dol. pa-
skolą Ukrainai, padėti įgy-
vendinti ekonomines refor-
mas.

• Ruandoje Jungtinių
Tautų atstovai surado dar 25
masinius kapus, kuriuose
rašti tūkstančiai pavasarį nu-
žudytų tutsi genties narių.

• Azijos sporto žaidynė-
se 11 kinų sportininkų prara-
do savo medalius ir buvo nu-
bausti už draudžiamų narko-
tikų vartojimą.

• Naujasis Meksikos pre-
zidentas Ernesto Zedillo pa-
sigyrė susitaręs su Zapatistų
sukilėlių vadais dėl taikos ir
reformų. Sukilėlių indėnų
vadas paskelbė negirdėjęs
apie jokių susitarimus ir
pradėjo Čiapas provincijoje
naujus puolimus.

• Prancūzijos viešosios
opinijos tyrimai parodė, jog
dabartinį premjerą Balladur
palaiko 63 nuoš. balsuotojų.

NAUJOJI JAV LB KRAŠTO VALDYBA

Dabartinė JAV LB Kraš-
to Valdyba susideda iš šių
asmenų: pirmininkė **Regina
Narušienė** iš Chicagos, vyk-
domasis vicepirmininkas **dr.
Vytautas Bieliauskas** iš Cin-
cinnati, Visuomeninių Reika-
lų Tarybos pirmininkas **dr.
Paulius Žygas** iš Phoenix,
Kultūros Tarybos pirmininkė
Alė Kežėlienė iš Chicagos,
Švietimo Tarybos pirmininkė
Regina Kučienė iš Chicagos,
Socialinių reikalų Tarybos
pirmininkė **Birutė Jasaitienė**
iš Chicagos, Ekonominės
Reikalų Tarybos pirmininkas
Algis Rimas iš Washingtono,
Religinių Reikalų Tarybos
pirmininkė **sesuo Margarita
Bareikaitė** iš Chicagos, vice-
pirmininkas mokslo reika-

lams **dr. Vitolis Vengris** iš
Washingtono, vicepirminin-
kas organizaciniam reika-
lams **Paulius Alšėnas** iš Cle-
velando, vicepirmininkė in-
formacijos reikalams **Rita
Likanderytė** iš Chicagos, vi-
cepirmininkas sporto reika-
lams **Algis Rugienius** iš Det-
roito, vicepirmininkas finan-
sų reikalams **Linas Norušis** iš
Chicagos, izdininkas **Ramu-
tis Pliūra** iš Racine WI, se-
kretorė ir reikalų vedėja **dr.
Vilija Kerelytė** iš Chicagos,
JAV Lietuvių Jaunimo Są-
jungos pirmininkas **Viktoras
Kaufmanas** iš Washingtono
ir JAV LB VR įstaigos direk-
torė **Asta Banionytė** iš Wash-
ingtono.

Rita Likanderytė

*Naujoji JAV LB Krašto Valdyba, tęsdama anksčiau pradėtą
lietuviybės išlaikymo darbą, sveikina visas JAV LB apygardas,
visas LB apylinkes ir visus lietuvius bei lietuviybės puoselėtojus
šv. Kalėdų ir Naujų '95 Metų proga, linkėdami visiems gražių
švenčių ir sėkmingo darbo vaisiaus. Te Kristaus gimimo šventė
atneša tyro džiaugsmo ir begalinės meilės, o Naujieji metai
teatneša sėkmės, stiprybės ir vilties visuose Jūsų užsimojimuose.*

JAV LB Krašto Valdyba:

Regina Narušienė – pirmininkė,
dr. Vytautas Bieliauskas, dr. Paulius
Žygas, Alė Kežėlienė, Birutė Jasaitienė,
Regina Kučienė, dr. Vitolis Vengris,
Algis Rimas, Paulius Alšėnas, Rita
Likanderytė, sesuo Margarita Bareikaitė,
dr. Vilija Kerelytė, Linas Norušis,
Ramutis Pliūra, Algis Rugienius,
Viktoras Kaufmanas ir JAV LB VR
įstaigos direktorė Asta Banionytė.

Kalėdos 1994

LOS ANGELES

TAUTININKŲ SUEIGA

Š.m. gruodžio mėn. 14 d. ALTS Los Angeles skyriaus Valdyba sukvietė skyriaus narius į Lietuvį Tautinius Namus prieššventiniam pabendravimui. Ponai Rūtai Sakienai vadovaujant, svečiai buvo pavaišinti skaniais pietumis su skaidriu Kalifornijos vynu bei kavute su įvairiais skanėstais. Nebuvo čia jokių rinkliavų, loterijų nei gaudžių kalbų, raginančių aukoti nepaprastai "svarbiems ir kilniems" tikslams. Nuotaika buvo draugiška, jauki ir šeimyniška. Tokie renginiai šiuo metu yra retenybė, tad šiuo atveju, tai buvo maloni atgaiva.

Priėmimo dalyvavo ir Sąjungos garbės narys, Lietuvos gen. konsulas Vytautas Čekanauskas su ponija. Jis padarė įdomų pranešimą apie dabartinę ekonominę ir politinę padėtį Lietuvoje ir apie Lietuvį tautininkų vaidmenį Lietuvos vidaus ir užsienio politikoje. Jo pranešimą pa-

pildė kitas Sąjungos garbės narys inž. Antanas Mažeika, paminėdamas kai kuriuos nesklandumus Lietuvį Tautininkų Sąjungoje Lietuvoje.

Amerikos L.T.S.-gos Centro Valdybos pavedimu, A. Mažeika vyks į Lietuvą susidariusiai padėčiai iširti ir bandyti jų veiklą suderinti. Jis išvyksta ateinančių metų pradžioje. Po pranešimų, buvo keletas paklausimų, į kuriuos kons. V. Čekanauskas išsamiai atsakė.

Pabaigai skyriaus pirmininkas dr. Povilas Švarcas padėkojo kalbėtojams, šeiminiškams ir visiems dalyviams. Šis bendraminčių pasižymėjimas buvo visiškai pasisekęs ir naudingas. Tą įrodė gausūs dalyvių skaičiai ir jų atsiliepimai. Būtų gražu, jei tokie renginiai virstų tradicija. Žinoma, ateityje, nereikėtų atsisakyti priimti aukų ar kokio nors mokesčio išlaidoms padengti.

Feliksas Masaitis

Nuotraukoje iš kairės: akt. Dalila Mackialienė, muz. Aloyzas Jurgutis, aut. Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė, Roma Degėšienė, Aldona Česnaitė, Juozas Šulaitis, Leokadija Žvynienė.

St. Peterburgo Lietuvį Telkinyje

"LITERATŪROS, POEZIJOS IR MUZIKOS" POPIETĖ

Amerikos Lietuvį Tautinės Sąjungos, St. Peterburgo Skyriaus surengta popietė praėjo pasigėrėtinai. Klausytojų prisirinko pilnutėlė Lietuvį Klūbo, mažoji salė. Atidarydamas popietę, skyriaus valdybos pirm. Juozas Šulaitis, sveikino taip gausiai susirinkusius skyriaus narius bei telkinio meno mėgėjus.

Roma Degėšienė, supažindino susirinkusius su skyriaus narės Marijos Tūbelytės – Kuhlmanienės nauju kūrinio – knyga, susidedančia iš dviejų dalių: apysakos "AMALAS" ir romano "SVAIGULYS". Prelegentė, knygos pristatyme, pateikė suglaustą abiejų apysakų turinį, išryškindama pagrindines temas (žmogaus jausmai, pareiga, likimo galia) bei autorės sugebėjimą sukurti intriguojančias situacijas ir veikėjų charakterius. Susirinku-

sieji, gausiais plojimais, įvertino p. Romos Degėšienės pateiktą knygos atpasakojimą.

Poezijos dalyje aktorė Dalila Mackialienė, deklamavo Bernardo Brazdžionio: "Fuga Florencijos Santa Croce Bažnyčioje" ir "Didieji Vandens", Jono Aisčio: "Arlekino Meilė" ir "Fuga in as moll" ir pabaigai, Stasio Santvaro: "Pasaka". Akt. D. Mackialienė, kiekvieną kūrinį išgyveno jos įprastu įsijautimu ir susirinkusiųjų, mėgstamųjų meną ir grožį, buvo šilgai priimta.

Muzikas Aloyzas Jurgutis, pademonstravo savo talentą, puikiai atlikdamas Anton Dvoržak: "Humareske" ir Durande's "Valse" kūrinius, už ką susilaukė daug paplojimų.

Autorė Marija Tūbelytė – Kuhlmanienė, padėkojo skyriaus valdybai už suruošimą

kultūrinės popietės ir jos knygos pristatymą.

Rengėjų vardu Juozas Šulaitis, dėkojo visiems atsilankiusiems ir popietės programos atlikėjams, o skyriaus narėms, vadovaujant skyriaus vicepirmininkei parengimų reikalams, L. Žvynienei, už vaisių paruošimą.

Visus popietės dalyvius, kvietė vaišintis ir įsigyti naująją knygą. Po to dalyviai, su pakilia nuotaika skirstėsi, dėkodami rengėjams ir tikėdami, kad ir vėl, panašus renginys bus suruoštas, šiame gausiame lietuvį telkinyje.

Juozas.

★★★★★

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

★★★★★

Ponui VLADUI VIJEIKIUI
(per DIRVOS Redakciją)

Gerbiamas Tamsta,

Skaitant Tamstos pripažinimą – ATŠALOME – mane apėmė didis liūdesys, matant tokį begalinį atšalinimą nuo tikėjimo. Baisu, kad tasai šaltis purto Tamstos visą būtybę, iš kurios veržiasi didžios erezijos neatlaidūs burnojimai.

Suauptikite visas savo jėgas persiimdami tobulėjimo idėją, atseit, artėjimu prie dieviškosios palaimos. Itūžimui praėjus, nebematysite krislo brolio akyje. Surįžęs į tikėjimą, ramiai viską apmąstydamas, atrasi, kad žmonijos istorijoje yra daug pavyzdžių apie klydusius ir sugrįžusius į tikrą kelią. Būk tikras, kad Tamstos minima Danutė Bindokienė gailisi ieškojusi supuvusių pomidorų ir užperėtų kiaušinių, nes ji, kaip pamaldi moteris, gerai žino, kad Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, Lietuvoje lankantis Šventajam Tėvui, pabučiavo jo šventą žiedą, tuomi apturėdamas atpuskus, t.y. originalia to žodžio prasme, gavo visuotinį nuodėmių atleidimą. Ir tati įvyko viešai, kur dalyvavo tokie dignitoriai, kaip Kauno kardinolas, Lenkijos Primas, arkivyskupas Bačkis, taip šauniai valdantis pagal tebegaliojantį konkordatą Lenkijos bažnytinei provincijai priklausančią Vilniaus arkivyskupiją, iš kurios, kaip žinia, palaimintasis Jurgis turėjo bėgti...

Tamsta, kaip aukšto intelekto asmuo, juk gerai žinai, kad istorijoje niekas nevyko be prievartos. Lietuviai gavo iš lenkų tikėjimą ir baudžiamą, taip kaip iš rusų komunizmą, na, ir taipgi didžiųjų dvarų lažą...

Kaip iš istorijos žinome, anglai Amerikos dalyje toleravo vergiją, o iš anglų išsilaisvinus, vergija dar cėlą šimtą metų buvo konstitucijos globojama.

Beje, dėl to paso. Negi neužtenka amerikoniškojo? Nejaugi dar svajojate apie anuos senus gerus laikus, kai "amerikonas", sugrįžęs Lietuvon, nusipirkęs sau ūkį ir pasisamdęs už 200 litų metams vaikį ir mergą, laimingai sau gyveno.

Tegu ten dabar lietuviai renkasi sau prezidentą tokį, koks jiems patinka. Būk tikras, kad ne VLIKas, tas išsimetusios Vokietijos nuovalse gimęs nevekšlis, išlaisvino, o patys lietuviai sugriuvus Sovietų imperijai, išsivadavo. Tad ar varta dabar juos kirsinti dėl jų pasirinkto urėdo. Kai jiems atsibos Brazauskas, jų valia išsirinkti Landsbergį, ar kurį kitą žadėsiantį geresnę tvarką. Juk anot tos ponios Bindokienės, jis ne mūsų prezidentas, ko mums rūpintis nesavais.

Taikos ir ramybės šventės proga priimkite mano geriausius ramybės linkėjimus.

Širdingai Jūsų,

DIRVOS skaitytojas A. B.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Talpinuvas į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiams siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98
55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGO Tel. 312-436-7772

Smalsiems

AR TURI ITAKOS ASTROLOGIJĄ ĮVYKIAMS KELIUOSE?

Savotišką įvykių keliuose analizę asmenims, gimusiems po įvairiais žvaigždynais, paskelbė Japonijos Kobės miesto policijos valdyba.

Nuo šių metų sausio iki birželio, praneša savaitraštis "Sukan Asahi", įvykių keliuose metu nukentėjo 1366 žmonės. Daugiausia įvykių teko gimusiems po Mergelės žvaigždynu – į 132 vairuotojų automobilius buvo atsitrenkta iš užpakalio. Į avarijas pateko 112 Avino žvaigždyno atstovų (daugiausia sankryžose), 113 Taurų nesinaudojo stabdžiais, laikotarpiu nuo ketvirtadienio iki šeštadienio buvo mažiau dėmesingi, į jų automobilius buvo atsitrenkta taip pat iš užpakalio. Dvyniai sukėlė 103 avarijas (vairuotojai iki 24 metų amžiaus ypač neatsargūs šeštadienį ir sekmadienį), Vėžiai partrenkė 115 pėsčiųjų, ignoravo šviesoforus, 113 Liūtų neatidūs buvo posūkiuose, viršijo

greitį, 112 Skorpionų sankryžose partrenkė pėsčiuosius, 105 Ožiaragiai susidūrė su dviratininkais, 131 Vandenius viršijo greitį, nekreipė dėmesio į kelio ženklus, 120 gimusių po Žuvų ženklu ypač klydo prie vairo šeštadieniais. **ELTA**

AUTOMOBILIUS DAŽNIAUSIA VAGIA BRITANJOJE IR PRANCŪZIJOS

Didžioji Britanija ir Prancūzija yra labiausiai automobilių vagių ir vandalų pamėgtos Europos šalys.

Tyrimas, kurį atliko automobilių nuomos firma "Europcar Interrent", liudija, kad 54 procentai britų automobilinei yra nukentėję nuo vagių, avarių ar sąmoningo mašinų gadinimo.

Prancūzijoje tuo skundžiasi 48 proc. automobilių savininkų Graikijoje – 45 proc. Saugiausios šiuo atžvilgiu šalys Europoje yra Liuksemburgas (11 proc.) ir Vokietija (23 proc.). **BNS**

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185 th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

938 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

DANŲ POLICIJA GAUDO IŠGĖRUSIUS VAIRUOTOJUS

Visą gruodžio mėnesį Danijos policija rūpestingai gaudė neblaivius vairuotojus.

Tokių, kas išgėrę sėda už vairo ir įsijungia į transporto srautą, netrūksta. 1993 metais Danijoje policija sulaikė 15 482 neblaivius vairuotojus. Dėl neblaivių vairuotojų kaltės pernai Danijoje žuvo 141 asmuo, sužeisti 1 758 asmenys. Pernai metų gruodį sulaikyti 1 132 neblaivūs vairuotojai, dėl jų kaltės įvyko 242 eismo nelaimės. Dauguma sulaikytų neblaivių vairuotojų buvo 45 – 55 metų amžiaus. **ELTA**

PARENGIMAI

1995 M.

• KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras. Loterija "RESERVE RAFFLE", ECT., Lietuvių Namuose. Sportinė programa – Dievo Motinos parapijos salėje

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• GEGUŽES 13 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakara motinoms pagerbti". Programą atliks Toronto taut. šokių grupė vadovaujama Juozo ir Ritos Karasiejų.

• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

ALTO informacija

JUNGTINIS PABALTIEČIŲ AMERIKIEČIŲ KOMITETAS Washingtone jau veikia daugel metų. Jį sudaro estų, latvių ir lietuvių tarybų, veikiančių Amerikoje, atstovai. Šis komitetas labai greitai reaguoja į šio krašto vyriausybės ėjimus, liečiančius Pabaltijo tautų reikalus.

Tad ir vėl Pabaltijo tautų atstovai buvo priimti Baltuosiuose rūmuose Nicholas Burns, kuris yra JAV saugumo taryboje specialus asistentas Amerikos prezidentui. Šį kartą toje delegacijoje dalyvavo trys lietuviai – ALTO atstovas dr. Jonas Genys, Linas Kojelis ir Asta Banionytė. Taip pat du latvių ir keturi estų atstovai bei du tarnautojai iš šio komiteto įstaigos.

Mr. Burns buvo ką tik grįžęs iš Maskvos, kur jis dalyvavo delegacijoje kartu su JAV viceprezidentu Al Gore pasitarimuose su rusais. Pirmasis kalbėjo N. Burns, o vėliau jis pats atsakinėjo ir į klausimus.

Daug dėmesio buvo skirta Pabaltijo kraštų įjungimui į NATO organizaciją. Čia iš abiejų pusių pasisakyta prieš įtakos sferas. Ypač buvo pabrėžta, kad Amerika domisi kariniu Pabaltijo kraštų kariuomenių apmokymu.

Karaliaučiaus srities klausimu, kurį iškėlė dr. Jonas Genys, buvo atsakyta, jog 1991 metais, kai kūrėsi Rusija, Amerika ją pripažino dabartinėse sienose, taigi... o Sovietų Sąjungos dabar nebėra.

Jungtinis Pabaltiečių komitetas (JBANC) įteikė raštą, kuriame buvo vienuolika klausimų ir pasiūlymų.

Taip pat ten buvo pranešta, jog Clevelande įvyks konferencija – pasitarimas dėl investavimo galimybių Rytų Europoje klausimais, kurioje dalyvaus ir Amerikos prez. Clintonas.

Šis informacinis pasikalbėjimas užtruko beveik dvi valandas trečiadienį, gruodžio 21 dieną.

AMERIKOS LIETUVIAI REMIA Lietuvos įsijungimą į NATO saugumo sistemą. – Laisvos Europos radijas pranešė, jog jau 24 valstybės buvo pasirašiusios, pareikšdamos norą priklausyti Partnerystės Taktikai Programai, tačiau Lietuva buvo dar tik devinta valstybė iš tų, kurios programa tuo reikalu buvo priimta ir patvirtinta; kitos aštuonios valstybės yra: Švedija, Suomija, Lenkija, Vengrija, Čekijos Respublika, Slovakija, Rumunija ir Bulgarija.

Tačiau neseniai prezidento Clintono administracija pradėjo siekti, kad priėmimas naujų pilnateisių narių į NATO būtų pradėtas vykdyti jau dabar.

Didžioji Amerikos spauda kalbėdama šia tema taipgi užakcentavo, kad ir naujojo Amerikos kongreso, dabar vadovaujamo respublikonų, atstovai remia ankstyvesnį naujų narių priėmimą į NATO.

SUOMIJOS INICIATYVA, neseniai Helsinkyje buvo pasirašyta Estijos – Suomijos – Rusijos susitarimas reguliavimui šių valstybių pakrančių apsaugos laivų veiksmus Suomijos įlankoje. Šiame bendradarbiavimo protokole yra aptartas ir bendradarbiavimas prieš nelegalius veiksmus šioje Baltijos jūros įlankoje.

PRIEŠ 50-tį METŲ, gruodžio 16-tąją dieną – taigi prieš pat Kalėdų šventę, Vakarų Sąjungininkų pozicijas karo fronte nelauktai atakavo koncentruotos elitinės Hitlerio karo jėgos. Šis puolimas buvo vykdomas Ardėnų kalnuose, kur viename 100-to mylių fronto ruože buvo vos penkios sąjungininkų divizijos. Ši ruožą atakavo ketvirtis milijono vokiečių karių – 24-rios divizijos, iš kurių 10 buvo šarvuoti su 1,000 tankų. Hitlerio tikslas buvo kirsti kylį iki anglų kanalo ir paimti Antverpeno uostą. Tai buvo paskutinis rizikingas nacių bandymas palaužti Vakarų

Beveik rinta ir su naujametiniu šypsniu

SU BARZDA AR BE...

Su didžiausia širdgėla skaičiau pono V. straipsnį apie tą barzdotą reikalą ir niekaip negaliu atsipeikėti. Kas gi nutiko p. V-kiui? Vieną dieną kabinasi prie kairės rankos, o dabar jau griebia už barzdos! O už ko griebis toliau? Visa laimė, kad tik apie vyrų barzdas graibosi. O Dievo barzda tegu šventieji pasirūpina.

Barzdos problema, atrodo, jau buvo išspręsta dar prieš paskutinės bendruomenės Tarybos kadencijos pradžią. Tik p. V-is bus greičiausiai pamiršęs...

Juk jei barzda būtų buvusi reikalinga, tai ponas Dievas būtų ir Adomą sutvėręs su barzda. Ir jo vaikai būtų gimę su barzdomis. O kad barzdos nėra reikalingos, matome iš mūsų pačių istorijos. Ne tik Vytautas, bet ir

demokratijas. Tačiau sąjungininkų kariai, kad ir su dideliais nuostoliais, atlaikė šią žiaurią, netikėtą masyvią ataką, hitlerinės diktatūros paskutinį bandymą pakreipti karo eigą savo pergalei.

IR ŠIANDIEN, vėl artėjant Kalėdų šventėms, Europoje – Bosnijoje vyksta karo veiksmai, ir nekaltų civilių žudymas. Kaukaze – prie pat Gruzijos – vos vieną milijoną gyventojų turinčių čečėnų tauta, pasiskelbė esanti nepriklausoma nuo jai visai negiminingų rusų. Už tai rusų tankai ir lėktuvai dabar naikina čečėnų miestus ir miestelius. Šiaurės Korėjos komunistiniai diktatoriai apšaudo pasienyje neginkluotus apmokymo helikopterius, nužudydami nekaltą amerikietį lakūną.

Tad mes pasitinkame šias Kalėdų šventes ir su liūdesio šešėliu savo širdyse.

kiti mūsų didieji kunigaikščiai, kaip Razminas, Kamanaitis ar net Nainėnas, buvo be barzdų.

O vis dėl to, žiūrėkite, kiek jų pridaryta! Iš vieno tomo priskaldė daugiau malų, negu barzdoti būtų padarę iš 16... O barzdoti ką darė? Tik sėdėjo ir dūmojo...

Pono V. užmetimas, kad istorikai nesirūpina Vytauto barzda irgi yra be pagrindo. Anaipol, žymūs Lietuvos istorikai yra prirašę daug veikalų tuo reikalu ir dabar laukia savo eilės kada P.L. bendruomenė juos išleis...

O vienas iš jų žymesniųjų šiuo metu ir reziduoja Ame-

Šis bei tas apie skyrybas

Indijoje antrame tūkstantmetyje iki mūsų eros teisė skirtis buvo suteikta tik vyrams. Anot tuometinio įstatymo, "žmona, neturėjusi vaikų, gali būti pakeista aštuntais santuokos metais, gimdžiusi tik mergaites - vienuoliktai, o vaidinga - nedelsiant".

Senovės Kinijoje vyras turėjo teisę išvyti žmoną už neištikimybę, nepaklusnumą, plepumą, perdėtą pavydulavimą.

Turkijoje pagal šariatą, jeigu moteris parodė veidą svetimam vyrui, jos santuoka būdavo anuliuojama.

Irake gyvenantys šiitai turi dvi skyrybų rūšis: galutines ir laikinas. Laikinos panaikinamos, jeigu per metus sutuoktiniai susitaiko. Priešingu atveju skyrybos įsigalioja, be to, vyras turi sumokėti žmonai tam tikrą sumą.

Japonijoje sutuoktinius gali išskirti, jeigu vyras pasiskundžia, kad žmona miega negražioje pozoje.

rikoje, beieškodamas pradžios bebarzdžio Vytauto istorijai...

O apie tą Kaune žinomą fenomeną - "prisiuvamą barzdą" - galima tik tiek pasakyti, kad šis reikalas jau ilgus metus studijuojamas Lituanistikos katedros akademikų. Pagal vėliausius pranešimus, barzdos pradžios dar nesurado, bet prisiūti galėtų bet kada. O be to ir barzdos, pasirodo, auga ar yra prisiuvamos tik tam tikrais atvejais ir ne visiems!

Tad ir siūlyčiau ponui V. per daug nesišakoti ir saugotis kad koks žioplys "neprišūtų barzdos".

Bebarzdis

Anglijoje skyrybos neįvyksta, jeigu to reikalauja abu sutuoktiniai. Čia pagal įstatymus skyrybą gali reikauti tik vienas sutuoktinis.

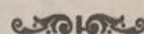
Australijos aborigenas tampa viengungiu, jeigu pasako žmonai vienintelį žodį: išeik! O skyrybų reikalaujanti žmona turi pateikti neginčijamus įrodymus, kad jos vyras nepataisomas donžuanas.

Madagaskaro gyventojai malagašai gali išsiskirti laikinai. Tai, jų nuomone, padeda išvengti didesnių šeimyninių konfliktų. Taip skiriamasi, pavyzdžiui, kai vyras ilgam išvažiuoja. O jam grįžus santuoka iškilmingai atnaujinama. Beje, nei vienas sutuoktinis neturi domėtis, kas atsitiko, kol jo nebuvo.

Italijoje iki šiol vyras turi teisę reikalauti skyrybų, jeigu žmona verčia jį plauti indus arba imtis kitų ruošos darbų. Jau mūsų dienomis viena milanietė pamėgino užginčyti tokią priežastį. Tačiau teismas jos veiksmus kvalifikavo kaip "įstatymo įžeidimą" ir patenkino vyro prašymą.

Pagal "Lietuvos Aidą"

Danutės ir Sauliaus Saldūnų ieško draugai. Skambinti tel. (813) 943-0195

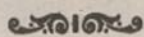

SAULĖLEIDŽIO SONETAJ

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje. Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OH 44119

DIRVOS SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

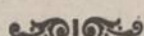
Ryšium su Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų šventėmis, pirmasis 1995 m. DIRVOS numeris išeis 1995 sausio 12 d.

PASKUTINĖ PROGA ĮSIGYTI:

1. Encyclopedia Lituanica, komplektas 6 tomai;
2. Vinco Krėvės raštai, 6 tomai;
3. Lietuvių enciklopedija, pavieniai tomai ir kiti Lietuvių Enciklopedijos leidyklos leidiniai (gaunami ir "Drauge").

Kreiptis: J.Kapočius, P.O. Box 752, Cotuit, MA 02635, tel. 508-428-6991.

GYDYTOJA galėtų prižiūrėti ligonį ar seną žmogų. Kalba angliškai.

Rašyti: Virginija Vaškelytė Aukštaičių 82-10, Panevėžys, Lithuania

Lietuvoje, 15 km. nuo Klaipėdos, parduodamas 2 aukštų, 2 butų mūrinis namas su 2 garažais, 1/2 ha žemės ir ūkiniais pastatais.

Kaina \$ 25,000.00
Skambinti:
(503) 679-4879 USA
arba Klaipėda – 59269.

A. A. IGNUI MULIOLIUI

mirus, jo dukrai DANUTEI, sūnums: ALGIRDUI ir VYTAUTUI, seserims: ONAI ir JUZEI, jų šeimoms, visiems giminėms ir artimiesiems, reiškiamo nuoširdžią šaulišką užuojautą

*L.Š.S-gos Išeivijoje
Žalgirio Šaulių Kuopa*